

Årsrapport 2017

Norge er et innovativt land

Av administrerende direktør Anita Krohn Traaseth

I 2017 fikk vi bekreftet det vi og mange andre har hevdet lenge: Norge er ingen innovasjonssinke. I 2017 hoppet Norge opp fra kategorien moderat til sterk innovatør i EUs innovasjonsindeks. Evnen til innovasjon er stor i Norge. Det ser vi også på resultatene hos våre kunder. Dette er et langt skritt i riktig retning, men det betyr ikke at vi kan lene oss tilbake. Vi har fortsatt en lang vei å gå i omstillingsarbeidet med norsk økonomi.

I 2017 har Innovasjon Norge lagt ned et betydelig arbeid for å følge opp eiernes og oppdragsgivernes ønske om bidrag til et Norge i omstilling. En omstillingsprosess som har hatt en positiv utvikling i 2017, hvor vi opplevde at arbeidsledigheten falt, eksporten steg og det ble etablert 25 000 nye aksjeselskaper i Norge. Norges forutsetninger for å sikre fremtidig vekst og arbeidsplasser er gode.

I 2017 bevilget Stortinget og fylkestingene til sammen 3,8 milliarder kroner til Innovasjon Norge. Sammen med våre låneordninger, bidro Innovasjon Norge i 2017 med 7,3 milliarder kroner til næringslivet. Dette omfattet lån, tilskudd, rådgivning, profilering og nettverk gjennom Innovasjon Norges ulike tjenester. Midlene utløste investeringer i privat næringsliv på 20,8 milliarder kroner. En krone fra Innovasjon Norge utløste nesten to kroner i annen finansiering.

Ni av ti bedrifter oppgir at Innovasjon Norges bidrag i høy eller middels grad har vært utslagsgivende for at deres prosjekt ble satt i gang. Det viser at vi bidrar til omstillingen av norsk næringsliv, gjennom at nye og etablerte bedrifter utvikler seg. Det er vår rolle.

Foto: Agnete Brun

Det er appetitt og vilje i norsk næringsliv for omstilling, etablering og å ta nye markeder. Kontorene våre har rigget seg om og økt sin kompetanse på lån for å levere betydelig mer risikokapital ut i markedene. Innovasjonshøyden holder seg stabilt høy hos våre kunder.

I fjor satset vi spesielt på å sikre økt risikokapital til norsk næringsliv. Vi ga nesten 1,5 milliarder i risikolån i 2017. Det er en økning på 50 prosent fra 2016. Innovasjon Norge ga mer enn 100 millioner kroner i oppstartslån til gründere. Totalt for 2017 gikk 2,7 milliarder kroner, tilsvarende 39 prosent av alle tilsagn om finansiering, til prosjekter med innovasjon på internasjonalt nivå. Ved å signere en avtale med Det europeiske investeringsfondet (EIF) på totalt 1,2 milliarder kroner, kunne vi øke våre risikolån til norske bedrifter med 500 millioner i 2017.

God effekt hos våre kunder

Analysen utført av SSB indikerer at støtte fra Innovasjon Norge gjør en forskjell for bedriftene. Beregningene for 2017 viser at bedrifter med støtte fra Innovasjon Norge har over seks prosentpoeng gjennomsnittlig høyere årlig vekst i verdiskaping sammenlignet med bedrifter uten slik støtte, målt over en treårsperiode.

Produktiviteten har økt to prosentpoeng mer hos dem som har benyttet seg av Innovasjon Norge, enn i en kontrollgruppe uten slik støtte. Økt verdiskaping og produktivitet er kanskje de beste indikatorene på at virkemidlene har ønsket effekt på omstillingen av norsk næringsliv. Effekten av støtte fra Innovasjon Norge holder seg stabilt på et høyt nivå.

Betydningen av eksport og internasjonalisering

I 2017 økte regjeringen Norges satsing på eksport og internasjonalisering gjennom en nasjonal eksportstrategi. Sentralt i dette står arbeidet med å bygge merkevaren Norge. En sterk nasjonal merkevare er et kollektivt gode som har positiv effekt på tvers av bransjer og regioner. En tydelig, attraktiv og troverdig posisjon vil sette Norge på kartet og gi norske aktører internasjonal konkurransekraft.

Eksportstrategien inkluderer tiltak for å styrke Invest in Norway-satsingen, etablere et eksportprogram, styrke klyngesatsningen og profilere Norge som havnasjon. I 2017 fikk Innovasjon Norge oppdraget med å styrke Norges grønne, offensive profil for å sikre økt eksport, skape flere samhandlingsarenaer og gjøre Norge til et mer attraktivt land å investere i. En viktig kanal for å nå frem til de internasjonale markedene er et digitalt utstillingsvindu for norske, bærekraftige løsninger.

Skal Innovasjon Norge være relevant for norsk næringslivs satsing internasjonalt, må vi være fleksible og raske til å tilpasse oss endringer i de globale markedene. I løpet av 2017 har vi endret vår tilstedeværelse ute. Vi har etablert nye kontorer i München og Dubai. Tilstedeværelsen er styrket i en rekke markeder som er identifisert som viktige for norsk industri og næringsliv, slik som USA, Frankrike, Danmark og Sverige. Kontorene i Istanbul, Kuala Lumpur, Tallinn og St. Petersburg er lagt ned i løpet av året.

Det offentlige som driver for innovasjon

2017 var året da offentlig-privat innovasjon ble satt skikkelig på agendaen. Det handler om at det offentlige legger til rette for at næringslivet kan bidra til mer innovative løsninger på noen av samfunnets utfordringer. Innovasjon Norge løftet temaet i Innovasjonstalen og lanserte en ny ordning for å fremme offentlig-privat innovasjon - innovasjonspartnerskap. Stavanger kommune, Sykehuset i Østfold, Statens veivesen, Bergen kommune og Oslo kommune/Oslo Universitetssykehus og Sunnaas Sykehus har alle vunnet frem og er nå i gang med Norges første innovasjonspartnerskap.

Innovasjon Norge og våre partnere er opptatt av at kundens behov står i sentrum. Med kontorer i alle fylker har Innovasjon Norge en unik mulighet til å møte kunden der de er. Vi videreutvikler derfor vårt samarbeid med de andre statlige virkemiddelaktørene. Sammen med blant andre Norges forskningsråd, Siva, Enova, GIEK, GIEK Kredittforsikring, Eksportkreditt Norge, Patentstyret og Norsk Romsenter tar vi stadig flere felles initiativ for å gjøre det enklere for næringslivet å forholde seg til det samlede tilbudet av virkemidler.

Råd som setter spor

Dersom innovasjonspolitikken skal legge til rette for gode vekstvilkår for norsk næringsliv fremover, må vi løpende evaluere og justere virkemidlene slik at de er relevante og tilpasset nye behov. Vår nærhet til kundene og markedene gjør at vi kjenner til muligheter og utfordringer for norsk næringsliv. Innovasjon Norge har derfor en rolle som innovasjonspolitisk rådgiver for sine eiere og oppdragsgivere. I tillegg til å komme med konkrete forslag til satsinger eller endringer av tiltak har vi en rolle for å løfte relevante tema opp i det offentlige ordskiftet.

2017 var et år med høy aktivitet og godt gjennomslag for våre innovasjonspolitiske innspill. Eksempelvis er den nasjonale eksportstrategien som Regjeringen lanserte i 2017 i overensstemmelse med Innovasjon Norges forslag i Innovasjonstalen 2016 og ble også fulgt opp av økte oppdrag for Innovasjon Norge slik at vi i 2018 kan styrke arbeidet med å tiltrekke utenlandsinvesteringer til Norge og flere bedrifter kan delta i våre eksportprogrammer. Vi er også godt fornøyd med å ha bidratt til å sette temaet offentlig-privat innovasjon på dagsordenen med innovasjonstalen 2017. Regjeringen varslet i industrimeldingen en tyngre rolle for Innovasjon Norge på området offentlig-privat innovasjon. Med økte rammer til satsingen kan vi starte nye innovasjonspartnerskap også i 2018. Interessen fra det offentlige og fra næringslivet er meget høy.

Norge står midt i en regionreform og Innovasjon Norge er til stede i alle fylkene. Det sikrer nærhet til kunden. Samtidig gir det en god lyttepost for hva som rører seg i norsk næringsliv. Vi har også en viktig rolle som innovasjonspolitisk rådgiver for regionale oppdragsgivere og i å fremme næringsutvikling basert på regionale fortrinn. Det er i 2017 opprettet et eget regionteam for å bli mer relevante for den enkelte region, sikre en koordinert innsats og styrke det regionale apparatets evne til å gi faglig funderte råd.

Lett å bruke – lett å like

Innovasjon Norge skal være lett å bruke og lett å like. Det betyr at vi skal levere mer til kundene samtidig som vi gjøre organisasjonen mer effektiv. Derfor forbedrer vi kontinuerlig arbeidsprosessene våre: Vi forbedrer og digitaliserer arbeidet for å levere best mulig til kundene våre. Vi tenker nytt om våre digitale flater – og gir dem ny utforming. Det omfatter verktøyene vi tilbyr kundene for selvbetjening, verktøyene kollegaene bruker i vurdering av prosjektene, og informasjon vi tilbyr eierne og samfunnet for innsikt og samarbeid.

Målet er økt nytte og effektivitet. I perioden fra 2014 til 2017 har vi økt våre tjenesteleveranser med 24 prosent, samtidig som vi har redusert driftskostnader med seks prosent.

Innovasjon Norge er en organisasjon med kontinuerlig behov for å fornye seg, ganske enkelt fordi kundene – norsk næringsliv – er i kontinuerlig omstilling.

Endringer i vår kontorstruktur i Norge

Innovasjon Norge tilbyr tjenester innenfor finansiering, rådgivning, kompetanse, nettverk og profilering. Hovedtyngden av selskapets ansatte sitter kundenært ved kontorene i alle landets fylker, eller markedsnært i nærmere tretti land over hele verden.

Lokal tilstedeværelse over hele landet er et av Innovasjon Norges særtrekk. Vi har redusert antallet administrative enheter ved å slå sammen kontorer under felles ledelse, men har opprettholdt 20 kontorsteder i Norge.

For å sikre en bedre utnyttelse av kompetanse og ressurser og gjøre oss mer relevante for våre kunder, reduserte vi i 2017 antall regionale kontorer med felles ledelse fra tolv til ti. Kontorene i Sogn og Fjordane og Hordaland er slått sammen til Innovasjon Norge Hordaland og Sogn og Fjordane. Kontorene i Telemark, Buskerud og Vestfold er slått sammen til Innovasjon Norge Buskerud, Telemark og Vestfold.

Å samle flere kontorer under felles ledelse med et større tilfang av kunder og samarbeidspartnere gir oss mulighet til å samle spisskompetanse og ressurser. Dermed kan vi i enda større grad bidra til å utvikle næringspotensialet i regionen.

Endringene i vår kontorstruktur er, med unntak for Buskerud, i overensstemmelse med det nye fylkeskommunekartet som vil gjelde etter gjennomføringen av regionreformen fra 2020.

Internasjonal tilstedeværelse

Endringer og omstilling i norsk og global økonomi og næringsliv forsterker behovet for en kontinuerlig gjennomgang av Innovasjon Norges internasjonale tilstedeværelse.

Vi har i løpet av 2017 også gjort endringer i vår internasjonale kontorstruktur, der norsk næringslivs interesse og potensial er sentrale kriterier for vår tilstedeværelse. Basert på en omfattende gjennomgang med innspill fra bedrifter, aktører og næringsmiljøer, har Innovasjon Norge valgt å opprette nye kontor i München og i Dubai. I tillegg har vi valgt å styrke kontorene i markeder som er identifisert som spesielt viktige for norsk industri og næringsliv, blant andre USA, Kina, Frankrike, Danmark og Sverige. Samtidig ble kontorene i Istanbul, Kuala Lumpur, Tallinn og St. Petersburg lagt ned i løpet av året.

Samarbeid innen virkemiddelapparatet

Et målrettet samarbeid mellom Innovasjon Norge, Norges forskningsråd og SIVA skal sikre norsk næringsliv et mer helhetlig og kompetent tjenestetilbud. Klyngeprogrammet Norwegian Innovation Clusters er et slikt samarbeid, der målet er å bidra til utvikling og verdiskaping gjennom næringsklynger.

Eksportkreditt Norge, GIEK, GIEK Kredittforsikring og Innovasjon Norge har et godt samarbeid for å hjelpe norske bedrifter med å lykkes ute i verden. Formålet med samarbeidet er å gi merverdi til norske bedrifter ved at de møter organisasjonenes tilbud samlet. De fire organisasjonene arrangerer sammen Eksportkonferansen og kåringen av årets beste eksportbedrift.

I 2017 videreførte Innovasjon Norge sammen med Forskningsrådet, SIVA og Enova PILOT-E, en felles finansieringsordning som skal støtte og utvikle nye helhetlige løsninger raskt fra idé til marked. I fjor mottok ni prosjekter ledet av næringslivet 117 millioner kroner for å utvikle løsninger for utslippsfri transport på land og fremtidens digitaliserte energisystem.

Regjeringen har lagt frem en egen strategi for utvikling av bioøkonomi i Norge. I 2017 utarbeidet Innovasjon Norge, Forskningsrådet og SIVA en felles arbeidsplattform for innsats innenfor bioøkonomi. Formålet med denne er å bli bedre koordinert innen tematiske satsinger, forenklet overgang mellom virkemidler og felles informasjon og dialog med ulike aktører.

Innovasjon Norge er en ettertraktet arbeidsplass

Innovasjon Norge vurderes som en attraktiv arbeidsplass, både av egne medarbeidere og potensielle jobbsøkere. Selskapet ble i 2017 kåret til Norges mest attraktive arbeidsgiver blant økonomiutdannede i en undersøkelse gjennomført av Universum. Innovasjon, et kreativt miljø og utfordrende arbeidsoppgaver er blant studentenes assosiasjoner til Innovasjon Norge.

Innovasjon Norge har et tydelig fokus på mangfold og likestilling. Ved utgangen av 2017 hadde vi en overordnet kvinneandel på 55 prosent. I toppledergruppen er seks av elleve kvinner.

Lett å bruke – lett å like

Innovasjon Norge er en organisasjon med kontinuerlig behov for å fornye seg, ganske enkelt fordi våre kunder og næringslivet er i omstilling. For oss handler det om at vi ønsker å være lette å bruke og lette å like.

Det betyr at vi skal levere mer til kundene samtidig som vi skal gjøre organisasjonen mer effektiv. For å oppnå dette forbedrer vi stadig arbeidsprosessene våre: Vi utvikler og digitaliserer arbeidet internt og sammen med andre for å levere best mulig til kundene våre. Vi organiserer ressursene våre på nytt for å gi kundene best mulig tilgang til vår kompetanse og lik behandling uansett hvor de henvender seg. I 2017 utviklet vi en ny kompetansestrategi hvor vi legger til rette for samhandling i prosjekter, deling og erfaringsutveksling.

Vi tenker også nytt rundt våre digitale flater – og gir dem ny utforming. Det omfatter verktøyene vi tilbyr kundene for selvbetjening, verktøyene kollegaene bruker i vurdering av prosjektene samt informasjon vi tilbyr eierne og samfunnet for innsikt og samarbeid.

For å sikre at flere av våre kunder lykkes, må vi stadig forbedre tjenestene våre. I 2017 innførte vi første fase av en ny og forenklet tjenestemodell der kompetanse, rådgivning og finansielle tjenester kobles mer direkte mot kundenes overordnede ambisjoner og behov. Innføring av tjenestemodellen støtter en vridning av kapasitet og kompetanse fra saksbehandling og over til dialog og sparring som har en større verdi for kunden. Den nye løsningen gir også kunder og ansatte enklere og raskere tilgang til vår samlede ekspertise uavhengig av geografi og

organisasjonsinndeling.

Målet er økt nytte og effektivitet. I 2017 leverte vi ni prosent økning i våre tjenester til norsk næringsliv (7,3 milliarder kroner) med et uendret kostnadsnivå. Sett over en lengre periode har vi fra 2014 til 2017 økt tjenesteleveransene våre med 24 prosent, samtidig som vi har redusert driftskostnader med seks prosent.

Innovasjon Norge mot 2020

Innovasjon Norge skal være statens og fylkeskommunenes virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i rask endringstakt. I 2015 utviklet Innovasjon Norge en strategi for perioden 2016 til 2020.

Den reviderte strategien skal først og fremst sikre at vi realiserer de tre delmålene som er definert av våre eiere: flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative klynger og næringsmiljøer. Drømmeløftets budskap om omstilling, utfordringer og muligheter har også ligget til grunn for utarbeidelsen av den reviderte strategien.

Strategisk budskap Norge har et behov for økt eksport, for å oppnå dette mener vi at det fremover må satse mer på områder der norsk næringsliv har relevant kompetanse og internasjonale konkurransefortrinn. Dette gjelder både for mulighetsområder, markeder, teknologier og kompetanseområder, på tvers av bransjer og innenfor ulike former for innovasjon.

Vi mener at når vi skal skape framtidens norske næringsliv, skal vi gjøre det med utgangspunkt i de styrkene vi har fra før. Innovasjon Norges strategi gir følgende retning for vårt arbeid frem mot 2020:

1. Vi skal prioritere områder hvor Norge har internasjonale konkurransefortrinn
2. Vi skal prioritere utfordringer og nye globale vekstbedrifter
3. Vi skal styrke entreprenørskapskultur og samarbeid for å skape framtidens jobber
4. Vi skal utvikle et sterk nasjonalt budskap (merkevare) for økt konkurransekraft
5. Vi skal utløse verdiskaping basert på regionale fortrinn
6. Vi skal gi råd og kunnskapsgrunnlag om fremtidsrettet innovasjons- og Næringspolitikk.

Bioøkonomi

Flere nasjoner og næringsaktører arbeider for å sikre seg tilgang til bioråvarer for fremtiden. Norge har rikelig med bioråvarer og står foran et skifte med store muligheter for Norge til å gå fra å være råvareleverandør til å bygge industri.

Biobasert næringsliv er viktig for verdiskaping i Norge. I dag sysselsetter biobasert næringsliv fem prosent av all arbeidskraft og har en direkte omsetning på 350 milliarder kroner og bidrar i betydelig grad til eksport (ledet av sjømat).

Biobaserte næringer innen jordbruk, skog og marin sektor har og er en viktig kundegruppe for Innovasjon Norge. Disse næringene utgjør grunnpillarene i bioøkonomien som omfatter bærekraftig, effektiv og lønnsom produksjon, uttak og utnyttelse av fornybare biologiske ressurser innen en rekke områder.

Fokus i 2017

Fokuset i 2017 har vært å følge opp den nasjonale bioøkonomistrategien og etablere bioøkonomiordningen, et virkemiddel for å fremme utvikling innenfor området. Fra tidligere åtte ulike virkemidler fra tre departementer, er nå alle oppdragene samlet under en ordning. Samlingen av virkemidlene har hatt som mål å forenkle og styrke innsatsen rettet mot Bioøkonomi.

Ordningen ble lansert i slutten av mars 2017. Totalt ble det bevilget 79 millioner kroner i 2017 av ramme på totalt 80 millioner kroner.

Bioøkonomien bidrar i dag i betydelig grad til eksport, hvor eksport av sjømat er den største bidragsyteren, som utgjør mer enn 20 prosent av eksport av Norges fastlandseksport. I 2017 har fokuset vært på å identifisere flere muligheter for eksport innen bioøkonomien.

Ren energi

Ren energi forventes å bli en av verdens mest etterspurte områder for fremtidens verdiskaping. Her har Norge en unik posisjon, med utgangspunkt i vår rimelige, fornybare energiproduksjon. Innovasjon Norges strategiske råd er at vi i større grad tar i bruk vår rike tilgang på fornybar energi for å skape arbeidsplasser og økt verdiskaping. Mulighetsområdet ren energi omfatter i denne sammenhengen hele verdikjeden i kraftsystemet: produksjon, transmisjon, transport og bruk av energi.

Høsten 2016 la Innovasjon Norge fram rapporten «Ren energi for grønn vekst i industri og tjenester». Denne dannet grunnlaget for det videre arbeidet. De strategiske anbefalingene i rapporten konsentrerer seg om tre områder:

- Tiltrekke kraftintensiv industri og tjenesteproduksjon til Norge
- Tilby norske teknologi- og tjenesteleverandører risikoavlastning for at de kan hevde seg internasjonalt
- Norge bør ta en posisjon som laboratorium for uttesting av nye forretningskonsepter knyttet til utslippsfri transport

Fokus i 2017

Alle Innovasjon Norges tjenester har vært brukt for å bistå norske bedrifter i å lykkes på dette området. Innenfor finansieringsordningene viser statistikk at prosjekter knyttet til produksjon av fornybar energi og energieffektivisering utgjør 395 saker og bevilgninger på 481 millioner kroner. Til sammen utgjør dette ni prosent av den samlede portefølje for 2017.

I 2017 ble det for annen gang gjennomført en felles utlysning for Pilot-E for å få prosjekter raskere fra idé til marked. Utlysningene i 2017 gjaldt utslippsfri nyttetransport på land og framtidens digitaliserte energisystem – begge innenfor ren energi-området.

Invest in Norway er en viktig aktør for å oppnå det strategiske målet om å utnytte norsk, ren energi til å skape arbeidsplasser i Norge. I 2018 ansettes personer ved våre kontor i USA og Tyskland for å arbeide aktivt med å tiltrekke utenlandske bedriftsetableringer til Norge.

I forbindelse med oppdrag fra Regjeringen om økt synlighet av norske, grønne løsninger ut i verden, har Innovasjon Norge jobbet med utvikling av et digitalt utstillingsvindu, der næringslivet kan få eksponert og synliggjort sine løsninger. En første versjon av dette lanseres under Innovasjonstalen 31. mai 2018, der fokus er satt på havrommet og ren energi.

Helse og velferd

Helsenæringen har et stort verdiskapingspotensial innenfor både offentlig og privat sektor. Næringen kan også bidra til å løse mange samfunnsutfordringer de neste tiårene. Helse har potensial for å bli et verdifullt vekstområde for norsk næringsliv.

Muliggjørende teknologier og digitalisering vil fremover drive frem nye løsninger innen helse og omsorg. Her har norske selskaper og bedrifter et fortrinn i form av en digitalt moden befolkning, store forskningsinvesteringer i helse, en profesjonell offentlig sektor og avansert teknologi og produksjon i andre sektorer, med overføringsverdi til helse.

Flere eldre mennesker skaper behov for større mobilisering og krav til høyere effektivisering innen helsesektoren. Dersom norske bedrifter klarer å skape gode løsninger på samfunnsutfordringene vi står overfor her hjemme, er veien kort til internasjonale vekst. Gode helsetilbud er et globalt behov.

Fokus i 2017

I 2017 har Innovasjon Norge bidratt til å styrke helsenæringens potensial ved å tilby risikoavlastning til innovasjonsprosjekter, kompetanse og nettverk. Innovasjon Norges finansielle engasjement mot denne næringen beløper seg til over 85 millioner kroner. Det er innvilget 59 millioner i tilskudd til innovasjonskontrakter, ti millioner via klyngeprogrammet og øvrig til andre tilskudd, risikolån og kompetansetjenester.

Vi ser imidlertid svakheter i det økosystemet helsenæringen opererer i og utfordringer for vekst. Disse utfordringene har ført til at vi har arbeidet langs fire strategiske linjer i 2017:

1. Sette helsenæringen på kartet
2. Bygge hjemmemarkedet
3. Internasjonale muligheter
4. Nettverk og kapital

Havrommet

Mulighetsområdet havrommet omfatter industriene som har sitt virke på, i og under havet. Disse industriene representerer mer enn 70 prosent av Norges eksportinntekter, inkludert råvarene olje, gass og sjømat. En stor del av Innovasjon Norges aktiviteter, tilskudd og lån går til disse næringene.

Tradisjonelt har man sagt at disse næringene tilhører sektorene olje og gass, maritim og akvakultur. For å videreutvikle næringene, og for å beholde det globale forspranget Norge har, ser vi nå disse næringene under ett. Derfor kaller vi mulighetsområdet havrommet, og næringene for havindustriene.

Mulighetsområdet havrommet har tett integrasjon til flere andre mulighetsområder, særlig bioøkonomi og ren energi. Behovet for tett samarbeid er særlig tydelig der det jobbes med nye konsepter for produksjon av sjømat og utnyttelse av nye arter, og nye former for energiproduksjon til havs.

Fokus 2017

En stor del av arbeidet i Innovasjon Norge er rettet mot havindustriene. I tillegg til å følge opp alle Innovasjon Norge sine kunder på området, har det også blitt gitt innspill til Regjeringens havstrategi. Innovasjon Norge offentliggjorde også sin Drømmeløfttrapport om havrommet.

Som ledende havnasjon har Norge et spesielt ansvar for å løfte de globale næringenes bærekraft. Vi skal derfor være pionerer innenfor videreutvikling av energinæringene til havs, det være seg olje og gass, vindkraft, bølgekraft og tidevannskraft. Gjennom grønne maritime programmer har vi også bidratt til at norsk teknologi og norske løsninger blir foretrukket i det globale markedet. I forbindelse med oppdrag fra Regjeringen om økt synlighet av norske, grønne løsninger ut i verden, har Innovasjon Norge jobbet med utvikling av et digitalt utstillingsvindu, der næringslivet kan få eksponert og synliggjort sine løsninger. En første versjon av dette lanseres under Innovasjonstalen 31. mai 2018, der fokus er satt på havrommet og ren energi.

Smarte samfunn

Smarte samfunn er et begrep som forklarer hvordan byer og bygder skal utvikles til å bli bærekraftige og moderne samfunn der både økonomiske, sosiale og miljømessige verdier gjennomsyrrer alt vi gjør og skaper.

Mulighetsområdet for smarte samfunn er et nytt område i norsk sammenheng, og referer til flere sektorer innen teknologi og næringsliv. Innovasjon Norge har konsentrert seg om områdene transport, vann- avløp og avfall, energi, velferdstjenester, bygninger, offentlig administrasjon. Felles for disse områdene er at de er helt vesentlige brikker i et velfungerende samfunn. Felles for selskaper og løsninger som betegnes under kategorien smarte samfunn, er at de har gjort bruk av digital teknologi for å forbedre sine leveranser til samfunnet.

Mulighetsområdet er viktig for Innovasjon Norge fordi det representerer vekstmuligheter i norsk næringsliv som er knyttet til flere utviklingsutfordringer og muligheter innen digitalisering,

klimateutfordring, befolkningsvekst og urbanisering.

Fokus i 2017

Fokus i 2017 har vært på å utvikle en samarbeidsarena med de viktigste byene i Norge med fokus på utvikling av smartbyprosjekter i samspill med næringslivet. Det har også vært viktig å ta steget fra læring og innsiktsfasen, til å levere konkrete internasjonaliseringsprogrammer og markedsaktiviteter for bedriftene. En viktig del av dette arbeidet har vært å finansiere større utviklings- og kommersialiseringsprosjekter som f.eks Global Growth Circular economy og Global Growth Urban infrastructure.

Prosjektet har også jobbet for å gjøre norske byer, prosjekter og selskaper innenfor smarte byer og samfunn synlige på den internasjonale arena, herunder ved aktiv deltakelse under Smart City Expo World Congress i Barcelona i november og Nordic Edge i Stavanger i september.

Videre i 2018 vil vi satse på flere Global Growth programmer og kunnskapsinnhentingsrapporter fra internasjonale markedet, slik at vi kan matche mot norske selskaper. Vi vil videreføre og styrke vår tilstedeværelse på internasjonale arenaer, og styrke Norges omdømme som leverandør av bærekraftig teknologiske løsninger til verdens urbane utviklingsprosjekter. Vi skal fortsatt bistå enkeltelskaper med finansiering, og styrke klyngene vi har som er relevante mot smarte samfunn.

Kreativ næring og reiseliv

Mulighetsområdet kreativ næring og reiseliv, refererer til det potensial som skapes i møtet mellom disse to næringene. Området omfatter bærekraftig verdiskaping innen: kunst og kultur samt natur og aktiviteter. Bransjer innen området inkluderer arkitektur, dataspill, design, film, litteratur og musikk.

Reiselivsnæringen og kreativ næring representerer et stort potensial hver for seg - og et enda større potensial sett i sammenheng. Globalt er reiselivsnæringen en av verdens raskest voksende næringer. Ni prosent av verdens bruttonasjonalprodukt og arbeidsplasser er relatert til reiseliv.

Kreativ næring har hatt en vekst på 8,8 prosent årlig mellom 2002 og 2011, innen handel av kreative produkter og tjenester (OECD 2014). I 2013 ble det handlet for USD 212,8 milliarder - og alt tyder på at det er en vekst som vil fortsette.

Kreativ næring representerer store muligheter for reiselivsnæringen ved å bidra til større mangfold av innhold i reiselivsproduktene. Kreativ næring kan bidra med ny teknologi i utviklingen av turistopplevelser og kan være med på å bygge sterke og attraktive destinasjoner. Samtidig representerer reiselivet muligheter for kreativ næring når det gjelder å øke tilfanget av publikum, gi økt verdi og appell til kulturelle og kreative produkter og tjenester.

Fokus i 2017

Fokuset i 2017 har vært å følge opp Stortingsmelding nr 19 (2016-2017) Opplev Norge – unikt og eventyrlig, utvikling av en ny handlingsplan for reiselivssatsingen, samt videreføring av satsingen på kreativ næring i regi av Kulturdepartementet.

Totalt ble det bevilget 344 millioner kroner til reiselivsnæringen og 148 millioner kroner til kreativ næring i lån og tilskudd.

Både kreativ næring og reiseliv bidrar betydelig til eksport. Utenlandske turister brukte vel 45 milliarder kroner i Norge i 2015 noe som utgjør 28,6 prosent av det totale turistkonsumet.

Omstiller norsk næringsliv

Nye nasjonale og internasjonale innovasjonsundersøkelser bekrefter noe Innovasjon Norge har hevdet lenge: Norsk næringsliv viser stor evne til innovasjon. Dette er med på å forklare den høye produktiviteten og verdiskapingen både i norsk næringsliv generelt og hos Innovasjon Norges kunder spesielt.

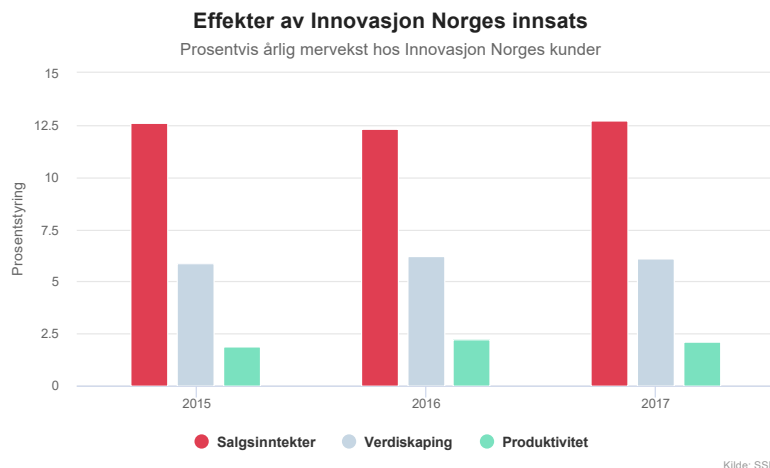
Norsk næringsliv er helt på høyde med sine nordiske naboer når det gjelder innovasjon. I EU-kommisjonens årlige [European Innovation Scoreboard-rapport](#) rykker Norge opp tre plasser og lander på en 12. plass i 2017, og regnes med dette til kategorien «sterke innovatører».

Økt verdiskaping og produktivitet

Bedrifter med støtte fra Innovasjon Norge har over seks prosentpoeng gjennomsnittlig høyere årlig vekst i verdiskaping sammenlignet med bedrifter uten slik støtte, målt over en treårsperiode. Produktiviteten øker to prosentpoeng mer hos de som har benyttet seg av Innovasjon Norge.

Økt verdiskaping og produktivitet er kanskje de beste indikatorene på at våre virkemidler har ønsket effekt på omstillingen av norsk næringsliv. Siden gjennomsnittlig produktivitsvekst i næringslivet for tiden er ganske lav (1–2 prosentpoeng), er to prosentpoeng mervekst i produktivitet relativt sett høyt. Merveksten i salgsinntekter er også signifikant positiv.

En enkel sammenligning kan illustrere hva en årlig mervekst på 12,7 prosentpoeng kan utgjøre: Dersom vi har to like selskaper med 10 millioner kroner i salgsinntekter i år X, og vi antar at kontrollbedriften vokser med to prosent i året, vil den øke sine inntekter med seks hundre tusen i løpet av tre år. Til sammenligning vil «vår» bedrift ha en økning i salgsinntekter på godt over fire millioner kroner over de samme tre årene, det vil si syv ganger så mye vekst. Dette synliggjør at Innovasjon Norge gjør en forskjell for norsk næringsutvikling.

Tabellen viser prosentpoeng årlig mervekst hos Innovasjon Norges kunder sett i forhold til en gruppe sammenlignbare bedrifter.

Utløser 20,8 milliarder i investeringer og utvikling

Den samlede bevilgningen fra Stortinget, fylkeskommunene og fylkesmenn til Innovasjon Norge i 2017 var 3,8 milliarder kroner sammenlignet med 3,7 i 2016. Sammen med Innovasjon Norges låneordninger kunne vi gjennom ulike ordninger og tjenester dele ut i alt 7,3 milliarder kroner til næringslivet, sammenlignet med 6,7 milliarder i 2017. Denne støtten bidro til å utløse ytterligere 13,5 milliarder kroner fra andre offentlige og private kapitalkilder slik at det i sum ble investert 20,8 milliarder kroner i utvikling av norske bedrifter i fjor. Dette er en økning sammenlignet med 2016, hvor vi utløste 20,1 milliarder kroner.

Enkelt sagt utløser én krone fra Innovasjon Norge 1,8 kroner i annen finansiering.

Ni av ti bedrifter oppgir i den årlige Kundeeffektundersøkelsen (Oxford Research) at Innovasjon Norge har vært utslagsgivende for at deres prosjekt ble satt i gang. Dette underbygger funnene i SSBs kundeeffektanalyse; at Innovasjon Norge er en drivkraft for omstilling og utvikling av næringslivet.

Formål og hovedmål

Innovasjon Norges hovedmål er å utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling og ulike regioners næringsmessige muligheter. Våre delmål er å utvikle:

- Flere gode gründere
- Flere vekstkraftige bedrifter
- Flere innovative næringsmiljøer

Innovasjon Norge mottar årlig mer enn 40 oppdragsbrev fra departementer, fylkeskommuner og fylkesmenn. Oppdragsbrevene gir en oversikt over hvor mye Stortinget, og fylkeskommunene og fylkesmennene har bevilget til Innovasjon Norge. Brevene gir også oversikt over hvilke forventninger de ulike oppdragsgiverne har til Innovasjon Norge, nye satsinger og eventuelle

endringer i våre programmer og tjenester.

Innovasjon Norge har mange oppdragsgivere, men felles for oppdragene er at vi skal bidra til langsiktig og bærekraftig verdiskaping i Norge, både økonomisk, sosialt og miljømessig. Våre faste hovedoppdrag er følgende:

- Innovasjons- og internasjonaliseringsoppdraget, hovedsakelig finansiert av Nærings- og fiskeridepartementet
- Oppdraget for distrikts- og regionalutvikling, finansiert av Kommunal- og moderniseringsdepartementet
- Landbruksoppdraget, finansiert av Landbruks- og matdepartementet

I tillegg har vi et bankoppdrag som ikke belaster statsbudsjettet, men som gir mulighet til langsiktig lånefinansiering av investeringer i norsk næringsliv. Innovasjon Norge er «en statlig bro i kapitalmarkedet». Bankoppdraget er gitt av Nærings- og fiskeridepartementet begrunnet i markedssvikt i kapitalmarkedet for investeringer med lang levetid i hele næringslivet, samt noen politiske målsetninger knyttet til utvikling av landbruket, fiskerinæringen og distriktene.

Innovasjon Norge har også betydelige oppdrag knyttet til profilering av norsk reiseliv, og oppdrag knyttet til privat sektors bidrag til humanitær innovasjon og respons, næringsutvikling i utviklingsmarkeder, samt store oppgaver knyttet til EØS-finansieringsordningene, eksportbistand til nødhjelpsmarkedet (NOREPS) og EØS-midlene.

Kompetanse innen forretningsutvikling, teknologi- og markedsmuligheter kreves på tvers av alle oppdragene for å nå målene. Denne kompetansen, sammen med vår regionale tilstedeværelse, både i Norge og utlandet, gir Innovasjon Norge en unik posisjon til å være utslagsgivende for økt produktivitet og verdiskaping i næringslivet.

Vårt fremtidige velferdsnivå avhenger av vår evne til omstilling. Norge er kjent for høy kvalitet på teknologi og produkter, men vi er ikke like gode på å skape vekst og arbeidsplasser. Gjennom våre virkemidler og programmer skal vi bidra til at innovative løsninger når markedet ved at den drives fram av ny forskning og et unikt samspill med krevende kunder i privat og offentlig sektor.

Bærekraft som konkurransefortrinn

Innovasjon Norge mener at bærekraft gir økt konkurransekraft og er en driver for innovasjon og utvikling. Arbeidet med utvikling av bærekraftige løsninger og forretningsmodeller står sentralt i vårt arbeid.

Bærekraftige forretningsmodeller

I Innovasjon Norges bærekraftstrategi fra 2015 er det lagt vekt på at Innovasjon Norge skal bidra til en omstilling av norsk næringsliv hvor bærekraftige løsninger og innovasjon knyttet til samfunnsutfordringer bidrar til fremtidens konkurransekraft.

I finansieringsaker vurderes bærekraft etter den tredelte bunnlinje: Økonomi, miljø og samfunn. I vurdering av enkeltprosjekter ligger prosjektets lønnsomhet, kvalitet og gjennomføringsevne til grunn. I tilfeller der prosjekter er like gode, kan forhold knyttet til miljø og samfunn bli prioritert.

Tall for 2017 viser at vi har økt andelen av våre samlede tilsagn til lønnsomme miljøprosjekter fra 47 prosent til 49 prosent. Andelen av miljøprosjekter innen våre risikolån og tilskudd utgjør hele 53 prosent.

Alle søkere til Innovasjon Norge blir utfordret på samfunnsansvar og god forretningsskikk. Det forventes at søker redegjør for og oppfylles Innovasjon Norges krav til god forretningsskikk. Dette gjelder også for alle øvrige tjenester for Innovasjon Norge.

Innovasjon Norges bidrag til FNs bærekraftsmål

I 2015 fikk verden et sett med felles mål for en bærekraftig fremtid. De 17 bærekraftsmålene er fremforhandlet av alle FNs medlemsland. De gir myndigheter, næringsliv og organisasjoner retning og mål for fremtiden.

Arbeidet med FNs bærekraftsmål skal styrke vår posisjon som relevant partner for næringslivet og sørge for at bærekraft blir Norges konkurransefortrinn.

Vår tilnærming til FNs bærekraftsmål er todelt. Den ene dimensjonen er hvordan Innovasjon

Norge gjennom sin virksomhet bidrar til målene. Den andre dimensjonen er hvordan bedriftene i Innovasjon Norges prosjektportefølje bidrar til måloppnåelse.

Gjennom dialog med interne og eksterne interessenter er det identifisert fire bærekraftsmål som er vesentlige for vår virksomhet. De fire målene er:

Innovasjon Norge har videre identifisert 10 bærekraftsmål som vesentlig for et indirekte bidrag gjennom bedrifter som inngår i Innovasjon Norges portefølje. Disse ti målene er:

Innovasjon Norge er i startfasen når det gjelder vårt arbeid for å bidra til bærekraftsmålene. I 2018 vil vi jobbe mer med indikatorer, datasamling og rapportering - for å synliggjøre hvordan Innovasjon Norge bidrar til måloppnåelse gjennom realisering verdiskapende næringsutvikling i hele landet.

Flere gode gründere

Tilgang til kapital har vært et viktig tema både for Innovasjon Norge og nasjonale gründermiljøer i 2017. En viktig oppgave for Innovasjon Norge er å utløse privat kapital ved å dele risikoen med investorer og gründere når de investerer i selskaper i en tidlig fase. Vi er opptatt av å endre våre virkemidler i takt med gründernes behov, trender og markedssvikten i kapitalsystemet.

Oppstartlån, den nye låneordningen for gründere, og presåknordningen har vist seg å være gode virkemidler som har utløst kapital til unge selskaper i vekst. Samtidig ser vi at kapital alene ikke er nok, men at investorer i tillegg bidrar med rådgivning, nettverk og oppfølging. «Kompetent kapital» tilfører gründer-selskaper kompetanse som bidrar til vekst.

Gründere som løser globale problemer

Teknologi og innovasjon bidrar til å løse store globale utfordringer. Å svare på FNs bærekraftsmål har fått stor oppmerksomhet den siste tiden. Investorer er mer opptatt av å investere i selskaper som ikke kun har økonomisk avkastning, men som også bidrar til et bedre samfunn og gode miljøeffekter. Samfunnsutfordringer og løsningen på disse representerer et markedsbehov, og nye muligheter for norske gründere til å ta en posisjon.

Foto: Kicki Nilsson

Flere gründere satser i nye markeder

Stadig flere selskaper satser internasjonalt. I tillegg til USA har Asia fått økt oppmerksomhet de siste to årene. Vi har støttet norske gründeres interesse ved å inngå et partnerskap med akseleratorprogrammet nHack i Kina. Dette inngår nå som en del vår satsing på globale kompetanseprogrammer (Global Entrepreneurship).

For å utfordre flere norske gründere til å se internasjonale muligheter, arrangerte vi et hackaton innen finansiell teknologi og humanitær innovasjon i samarbeid med FN-organisasjonen UN Women og akseleratoren Katapult. Dette prosjektet var en del av den offisielle avtalen Innovasjon Norge inngikk med UN Women i Trondheim 7. Mars 2017, som skal sikre at flere norske gründere får utvikle og synliggjøre sine produkter på en global arena.

For å videreutvikle økosystemet for norske gründere i utlandet utvidet vi suksessen Nordic Innovation House i Silicon Valley med et tilsvarende tilbud i New York i 2017. Nordic Innovation House er et samarbeid med kontorfellesskapet WeWork, Nordic Innovation og de nordiske landene. Møteplassen bidrar til å skape et sterkt lokalt miljø for nordiske gründere, og er viktige for at norske selskaper kan få raskere og enklere tilgang til nettverk og kompetanse i et internasjonalt marked.

Fra næring til industri

Innovasjon Norge har også arbeidet med å øke den globale konkurransekraften for kreative bedrifter gjennom de skreddersydde eksportprogrammene Spill ut i verden og Arkitektur ut i verden. Begge programmene samler kreative bedrifter fra hele landet har ambisiøse og internasjonale ambisjoner, og som har oppnådd markedsaksept og bygget og et sterkt team.

Mangfold som konkurransefortrinn

For å lykkes i internasjonale markedet, trenger man mer enn kapital. Norske bedrifter har behov for markedsforståelse og innsikt i nye målgrupper for å bygge konkurransedyktige, globale bedrifter. Gode team som består av mennesker med ulik alder, bakgrunn, erfaringer og kjønn vil være et av de største konkurransefortrinnene norske oppstartbedrifter har i møtet med det globale markedet.

Innovasjon Norge arrangerte konferansen Innoversity i mai, der temaet var hvordan økt mangfold kan påvirke både kulturen, resultatene og bunnlinjen i en bedrift. Konferansen ble fulgt opp med

en studietur for utvalgte bedrifter til oppstartbyen Toronto i Canada, der deltakerne fikk møte selskaper som har oppnådd suksess ved å bevisst bruke mangfold som en del av sin forretningsstrategi.

Vi fortsetter også å fokusere på behovet for flere kvinnelige gründere, spesielt innenfor teknologi, og derfor gikk Female Entrepreneur 2017 til Nuria Espallargas, gründer av industribedriften Seram Coatings.

Flere møteplasser i hele landet

Flere og bedre møteplasser har bidratt til å utvikle gründermiljøene i Norge og knytte investorer og bedrifter tettere sammen. Med øremerkede midler fra regjeringens gründerplan har vi bidratt til å styrke store møteplasser som Startup Extreme i Bergen og Voss, Oslo Innovation Week (OIW) og Technoport i Trondheim. Slike arenaer tiltrekker seg flere gründere og investorer enn noen gang tidligere, også fra utlandet. Vi opplever en økt nysgjerrighet fra engleinvestorer som ønsker å forstå hvilke selskaper de bør investere i, hvordan og gjennom hvilke nettverk de kan få tilgang på gode selskaper og medfinansiering. Disse møteplassene er også gode arenaer for oss å løfte tema som er viktige for oppstartsselskapene, slik vi gjorde med intellektuelle rettigheter (IPR) gjennom et seminar i samarbeid med Patentstyret under OIW 2017.

Finansiering som utløser privat kapital

En av de store utfordringene for gründere og bedrifter i tidlig fase har vært tilgangen på kapital. I 2016 lanserte vi presåkornkapital og piloterte en ny låneordning for gründere. I 2017 lanserte vi oppstartlånet og i løpet av ett år ble 74 prosjekter tildelt 110 millioner gjennom ordningen.

I 2017 ble 50 millioner kroner i rentefrie lån fordelt på 17 investormiljøer i hele landet som en del av presåkornordningen. Totalt ble det investert 114 millioner kroner i 18 oppstartsbedrifter, hvorav 78 millioner kroner kom fra private investorer.

Langsiktige investeringer i konkurransedyktige bedrifter

Norske gründere med internasjonale ambisjoner har ofte store kapitalbehov hvor egenkapital og engleinvestorer ikke strekker til. Gjennom virkemiddelet Såkornfond har tilgangen på risikokapital derfor blitt styrket med to nye fond.

Av de samlede lån og tilskuddene fra Innovasjon Norge på 6,8 milliarder kroner i 2017, gikk en tredjedel (2,3 milliarder) til gründere og oppstartbedrifter. Av dette utgjorde etablerertilskudd ni prosent. I det nye oppstartlånet, som går til bedrifter i samme fase, er en ytterligere satsing på «gode gründere» som viser evne til vekst og internasjonalisering. Antall bedrifter som fikk etablerertilskudd eller oppstartlån gikk ned, men samlet beløp og beløp per bedrift økte fra 2016.

Innovasjon Norge utgjør en forskjell

Beregninger fra Statistisk sentralbyrå (SSB) gir klare indikasjoner på at støtte fra Innovasjon Norge virker. Ifølge SSB-tallene for 2017 har gründerbedrifter med støtte fra Innovasjon Norge i gjennomsnitt 14 prosentpoeng høyere vekst i årlig omsetningen (salgsinntekter) sammenlignet med en kontrollgruppe av tilsvarende bedrifter uten slik støtte. Tilsvarende var økningen i verdiskaping hos gründer- og oppstartbedrifter ni prosentpoeng høyere enn kontrollgruppen. Over de siste tre årene øker estimatene for produktiviteten hos gründerne våre suksessivt fra under fire prosentpoeng mervekst per år til fem prosentpoeng i årets måling.

Flere vekstkraftige bedrifter

Innovasjon Norge har gjennom 2017 arbeidet målrettet sammen med norsk næringsliv for å styrke norske bedrifters internasjonale konkurransekraft. I dette arbeidet har våre distrikts- og utekontorer i samspill benyttet hele bredden av Innovasjon Norges tjenester. Kundeeffektundersøkelsen viser at andelen kunder som sier at vår bistand har hatt stor betydning for eksport, har økt fra 22 prosent i 2014 til 35 prosent i 2017.

Samarbeid om risikoavlastning og vekstgaranti

Tilgang til risikokapital kan være krevende, også for etablerte selskaper. Selv bedrifter som har god evne til å betjene gjeld, opplever ofte strenge begrensninger i lånefinansiering fra banker. Dette øker behovet for låneordninger hvor kravene til sikkerhet er lavere enn i det kommersielle markedet, slik som Innovasjon Norges innovasjonslån.

Foto: Thinkstock

Innovasjon Norge har styrket tilgangen på risikokapital til vekstselskaper med 600 millioner kroner i 2017. Dette ble gjort mulig ved å signere en avtale med Det europeiske investeringsfondet (EIF) på totalt 1,2 milliarder kroner, slik at utlånet av risikolån til norske bedrifter kunne økes med 500 millioner i 2017. Avtalen gjorde også at vi økte grensen for hvor mye vi kan gi i lån til hvert prosjekt fra 25 millioner til 50 millioner kroner. Dette gjør at vi kan låne ut mer penger til et næringsliv i omstilling, uten at vi øker vår risiko for å tape penger. Avtalen med EIF gjelder også for 2018.

Tilgangen til kommersiell bankfinansiering ble også styrket gjennom pilotering av et nytt garantiinstrument som gjør at kommersielle banker kan tilby risikoavlastning til innovative norske bedrifter. Bankene har bevilget 142 millioner i 2017 og etterspør allerede økte rammer.

EUs finansieringsordning SMB-instrumentet, fungerer godt for norske små og mellomstore bedrifter. I 2017 mottok 25 norske selskaper til sammen nesten 220 millioner kroner i finansiell støtte til sine prosjekter bare fra dette programmet. Det er mer enn dobbelt så mye som året før. Innovasjon Norges innsats bidrar til at flere små og mellomstore bedrifter med innovative løsninger på viktige samfunnsutfordringer nå får EU-finansiering til sine prosjekter. For å engasjere de rette bedriftene, benytter vi vår tilstedeværelse i regionene og jobber vi mer målrettet med arrangementer og rådgivning.

Satser tungt på eksport og internasjonalisering

I 2017 lanserte regjeringen en nasjonal eksportstrategi. Den beskriver tiltak for å øke utenlandske investeringer i Norge, markedsføre norske, grønne løsninger og etablere et eksportprogram. Innovasjon Norge har en sentral rolle i dette arbeidet, blant annet gjennom prosjektet Merkevaren Norge, som er et nasjonalt verdiskapingsprogram for økt eksport og vertskapsattraktivitet. Norsk næringsliv skal ta en posisjon som pioner på bruk av ny teknologi for å utvikle bærekraftige løsninger. Dette prosjektet gir oss muligheten til å synliggjøre norske løsninger på den globale arena.

Som følge av nedgangen i petroleumseksporten må langt flere små bedrifter lykkes med eksport av innovative produkter og løsninger. Derfor mobiliserer og styrker vi kompetansen i internasjonal forretningsutvikling. I 2017 har vi forenklet vårt samarbeid med eksportører. Vi skal digitalisere eksporttjenestene og gjøre arbeidsprosessene mer effektive og tydelige. Vi fortsetter også arbeidet med å synliggjøre tilbudet til norske eksportører fra et samlet virkemiddelapparat.

Internasjonaliseringstjenestene Global Growth og Internasjonal Markedsrådgivning bidrar til at norske bedrifter som ønsker internasjonal ekspansjon, får raskere vekst med lavere risiko, mens Eksportsenteret tilbyr rådgivning for gjennomføring.

Global Growth er et av Innovasjon Norges mest kraftfulle kompetanseprogrammer for bedrifter som er klare til å utnytte internasjonale markedsmuligheter. I løpet av 2017 deltok 260 bedrifter i skreddersydde programmer i regi av Innovasjon Norges utekontorer. Innovasjon Norges uteapparat leverte over 900 Internasjonal markedsrådgivnings-opppdrag i 2017.

I 2017 ble rådgivningskompetansen på distriktskontorene spisset med egne internasjonaliseringsrådgivere som mobiliserer for å få flere bedrifter til å satse utenfor Norges grenser. Rådgiverne kartlegger kundenes behov, og kvalifiserer kunder før de går internasjonalt.

I løpet av 2017 ble mobiliseringsaktivitetene trappet opp, med 30 Go Global-arrangementer over hele landet med over 900 deltagende bedrifter. Hensikten er å motivere og inspirere norsk næringsliv til å tenke internasjonalt tidlig.

Norske bedrifter med internasjonalt fokus

- I 2017 deltok 900 norske bedrifter på Go Global-arrangementer
- 46 bedrifter deltok på internasjonaliseringsworkshop for å bli klare for internasjonal satsing
- 750 bedrifter mottok rådgivning eller deltok på kurs i regi av Eksportsenteret
- 260 norske bedrifter deltok på programmer i regi av Innovasjon Norges utekontorer
- 600 bedrifter mottok internasjonal markedsrådgivning fra Innovasjon Norges utekontorer

Invest in Norway skal bidra til at flere utenlandske selskaper investerer i Norge ved å utnytte og videreutvikle Norges posisjon internasjonalt. Utenlandsk kapital og eierskap bidrar til sysselsetting, forskning og utvikling, tilgang til nye teknologier, globale verdikjeder og økt eksport. Invest in Norway jobbet i 2017 med 26 prosjekter knyttet til potensielle utenlandske investeringer i Norge.

Innovasjonspartnerskap skal løse samfunnsutfordringer

Innovasjon Norge har styrket sin satsing på offentlig-privat innovasjon. Offentlig sektor representerer et stort potensielt marked for norske bedrifter. For at innovative bedrifter skal øke mulighetene til å lykkes internasjonalt, er det behov for å teste ut løsninger og teknologi på et velfungerende hjemmemarked.

Offentlig sektor står overfor mange samfunnsutfordringer, for eksempel i tilknytning til klimaendringer og eldrebølgen. For å få frem bærekraftige løsninger må vi ha et innovativt næringsliv som utvikler gode produkter og tjenester som fyller de offentlige behovene. Innovasjon Norge har derfor tilrettelagt for at offentlige og private aktører går inn i innovasjonspartnerskap.

I 2017 satte vi i gang Norges første innovasjonspartnerskap sammen med Nasjonalt program for leverandørutvikling, Difi og Stavanger kommune. Gjennom dette og fire andre innovasjonspartnerskap høster vi verdifull kunnskap om hva som skal til for å få frem nye, innovative løsninger som det offentlige har behov for.

I 2017 har vi også lagt vekt på å utvikle relasjoner, samarbeid og rolledeling med øvrige virkemiddelaktører på dette området. Sammen med sentrale partnere som Difi, KS, NHO, Leverandørutviklingsprogrammet og Norges forskningsrådet utvikler vi et økosystem for offentlig-privat innovasjon. Ved å lage gode virkemidler for området legger vi til rette for at norske bedrifter vokse og skape nye arbeidsplasser ved å finne løsninger på dagens og fremtidens samfunnsutfordringer.

Flere innovative næringsmiljøer

Klynger og nettverk spiller en sentral rolle i omstillingen av norsk næringsliv. Strategiske samarbeid rundt omstilling, nye markeder og nye forretningsmodeller er mer etterspurt enn noen gang, og i 2017 bevilget Innovasjon Norge 164 millioner kroner til klyngeprosjekter og 40,5 millioner til bedriftsnettverk-prosjekter.

I et samfunn med mange små bedrifter og få store lokomotiver er bedrifter i større grad avhengig av samarbeid for å lykkes med forskning, innovasjon og vekst internasjonalt. Tjenestene er kostnadseffektivt virkemiddel som når i overkant av 3000 bedrifter og oppstartsselskaper med beskjeden innsats. Klyngene gjør de sterke miljøene synlige.

Bedriftene i næringsklyngene jobber mer på tvers, har høyere sysselsetting, økte salgsinntekter og større verdiskaping enn bedrifter som ikke er medlem av en klynge, særlig i de første årene. Dette viser evalueringen av klyngeprogrammet som ble offentliggjort i begynnelsen av 2018. Evalueringen viser at klyngene bidrar til både vekst og omstilling. Den viser også at resultatene er gode selv om den økonomiske støtten er begrenset. Faktisk er investeringen i klyngeprogrammet nedbetalt allerede etter to til tre år. Evaluering av bedriftsnettverkene viser også økt innovasjon og økonomiske resultater. I tillegg rapporteres det om mange nye samarbeidsrelasjoner som danner grunnlag for samarbeid i nye prosjekter. Bedriftsnettverk-prosjektene bidrar vesentlig til omstilling og internasjonalisering i små og mellomstore bedrifter.

Foto: Finance Innovation

Omstilling og fornyelse

Omstilling og fornyelse har preget arbeidet med klynger og nettverk på forskjellige måter i 2017. Alle de nye prosjektene for bedriftsnettverk er internasjonalt rettet, med vekt på å utvikle nye markedsmuligheter. Kriteriene for å bli nye klynger ble også endret i 2017, slik at søkerne måtte vise høyere ambisjoner for klyngen og en evne til å koble sammen kunnskap fra flere fagfelt og sektorer. De fem nye Arena-prosjektene og de to nye NCE-prosjektene skal alle bidra til mer radikal innovasjon og fornyelse.

I 2017 hadde Innovasjon Norge den første utlysningen av tjenesten Omstillingsmotor. Omstillingsmotor er en satsing i klyngeprogrammet som skal stimulere til en mer effektiv omstilling ved at veletablerte klynger deler sin kompetanse innen digitalisering og moderne produksjon med bedrifter utenfor egen klynge.

Regional omstilling

Vårt arbeid med delmålet om innovative næringsmiljøer omfatter også oppdraget regional omstilling. Denne tjenesten skal bidra til å sikre og skape nye lønnsomme arbeidsplasser, bidra til en mer robust og variert næringsstruktur samt styrke evnen til næringsutvikling i kommuner med stagnasjon eller bortfall av arbeidsplasser. 26 omstillingsområder benytter seg av verktøyene og veiledningen som er en del av ordningen. De har skapt 151 nye bedrifter og nesten 460 nye arbeidsplasser.

Utløser investeringer i landbruket

Landbruksoppdraget er et stort og viktig oppdrag for Innovasjon Norge. I 2017 ble det investert over tre milliarder kroner til prosjekter innen tradisjonelt landbruk. Av dette var en milliard kroner gitt som tilskudd eller lån fra Innovasjon Norge. Det betyr at én krone i finansiering fra Innovasjon Norge utløser en investering på hele 2,1 kroner fra næringen selv.

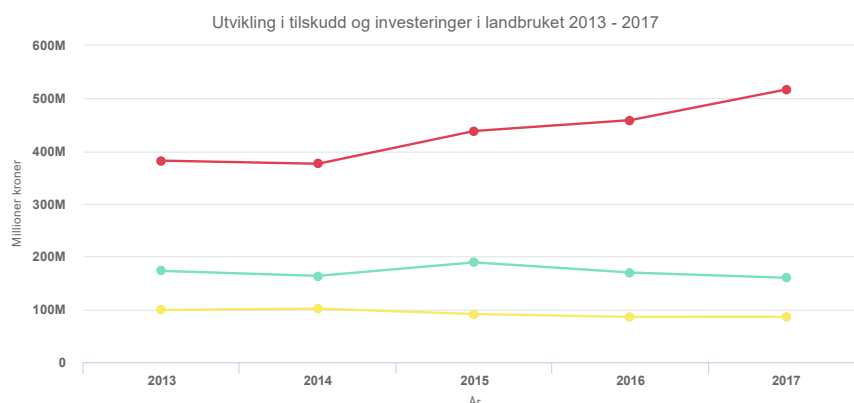
Hovedtyngden av denne finansieringen, 65 prosent, går til investeringer innen melkeproduksjon og storfekjøtt.

Det er en stor interesse i næringen for å investere i og videreutvikle norsk landbruk. Innovasjon Norge skal prioritere økt matproduksjon der det er markedsmessig grunnlag for det. Utvidelse av produksjon gir grunnlag for å ta i bruk ny og mer effektiv teknologi som for eksempel melkeroboter. Norge er verdensledende innenfor dette området med hensyn til utbredelse; over 40 prosent av norske melkekyr er melket av robot.

Et effektivt og bærekraftig landbruk

Innovasjon Norge skal legge til rette for et effektivt og bærekraftig landbruk. Norsk jordbruk har de siste ti årene hatt en gjennomsnittlig årlig vekst i brutto arbeidsproduktivitet på fire prosent, mens tilsvarende for norsk industri har vært 1,4 prosent. Gjennomsnittet for fastlands-Norge er 0,7 prosent.

Midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket er Innovasjon Norges viktigste tjeneste for å utvikle tradisjonelt landbruk og andre næringer på gårdsbruk. Trenden med at en økt andel av midlene går til tradisjonelt landbruk fortsatte i 2017. Utviklingen skyldes etterspørselen fra de to virkeområdene tradisjonelt landbruk og andre næringer. For de øvrige programmene skyldes utviklingen variasjon i de årlige disponible rammene.

Rekruttering til landbruket

Rekruttering til landbruket er en forutsetning for økt matproduksjon og verdiskaping. Målrettet prioritering av unge mennesker i denne bransjen er viktig for å videreutvikle landbruket og landbrukstilknyttet virksomhet.

Andelen av midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket (IBU) som går til yngre bønder, er derfor viktig. Av den samlede IBU-rammen på 574,5 millioner kroner i 2017 gikk 27 prosent til bønder yngre enn 35 år. Det er to prosentpoeng lavere enn i 2016, men dersom en ser utviklingen over en lengre periode har det siden 2011 vært en positiv utvikling på åtte prosent. Aldersgruppen mellom 35 til 50 år er fortsatt den dominerende, med 51 prosent av tilskuddene.

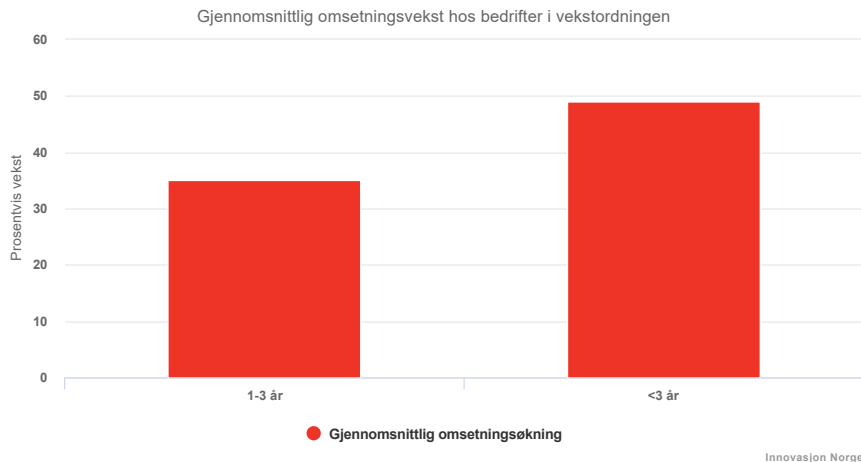
Utviklingsprogram stimulerer til vekst

Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping skal bidra til økt verdiskaping for tilleggsnæringer basert på landbrukets og reindriftens ressurser.

Et av de finansielle virkemidlene i programmet er vekstordningen. Ordningen kan bevilge inntil en million kroner i tilskudd til bedrifter som har mål om å øke omsetningen med minst 30 prosent i løpet av de neste tre årene.

Ordningen ble evaluert i 2016/17, og resultatene viser at 79 prosent av bedriftene som har mottatt vekststøtte, rapporterer at støtten har hatt en høy utløsende effekt og er svært viktig for bedriftens økonomiske utvikling.

Regnskapstallene til AS-bedriftene bekrefter denne utviklingen. Bedriftene som er ferdige i vekstprosjektet, kan vise til en omsetningsvekst på 49 prosent. Tallene for bedriftene som fortsatt er i prosjektet, viser en gjennomsnittlig omsetningsvekst på 35 prosent.

Klimavennlig energi

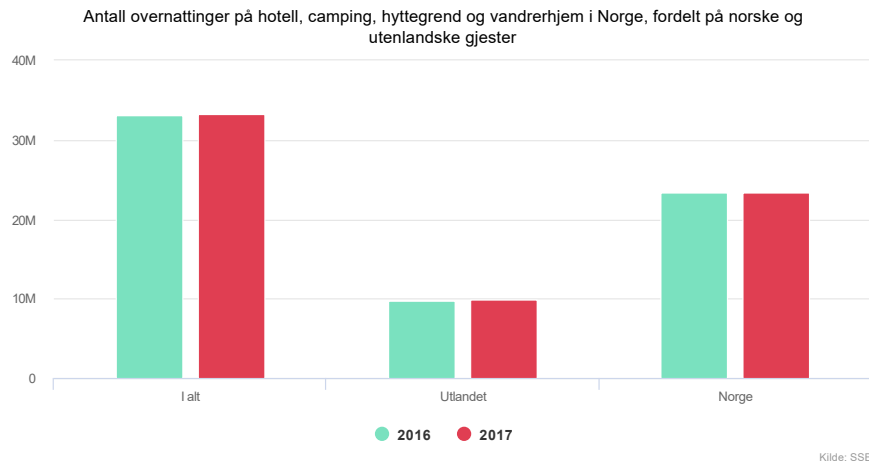
Bioenergiprogrammet skal bidra til at flere bedrifter i landbruket tar i bruk mer bioenergi for å fase ut fossil energi og gjøre landbrukets energiforbruk mer klimanøytralt.

Til tross for lave energipriser fortsetter landbruket å investere i klimavennlig energi til eget forbruk og for salg. Siden oppstarten av programmet i 2003 er det etablert en produksjon i underkant av 400 GWh. Denne omleggingen til bioenergi har spart utslipp på 72 000 tonn CO₂-ekvivalenter.

Reiseliv

I 2017 var det 33,3 millioner gjestedøgn ved kommersielle overnattingssteder i Norge. Det er en økning på litt under en prosent og utgjør 170 000 flere gjestedøgn. Norske gjestedøgn er uendret fra 2016 så veksten i 2017 skyldes flere utenlandske gjestedøgn.

Kommersielle gjestedøgn har økt fra 29 millioner i 2013 til 33 millioner i 2017. Økningen på 14 prosent tilsvarer fire millioner flere gjestedøgn. Tall fra SSB viser at veksten ikke er fordelt utover året, da hele 2,7 millioner, eller 60 prosent av veksten var i perioden vært i månedene mai til august.

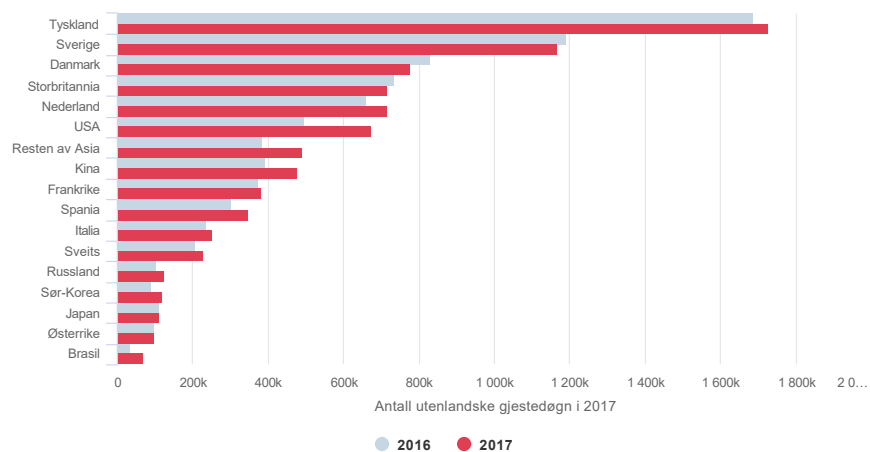
2017 har vært et omstillingsår for Innovasjon Norges reiselivssatsing. Som følge av Stortingsmeldingen for reiseliv (Meld. St. 19 (2016-2017) «Opplev Norge – unikt og eventyrlig», har Innovasjon Norge presentert en ny handlingsplan for reiselivssatsingen, kalt «Hele Norge – Hele Året». Målet er å skape reiselyst til Norge, i Norge og stimulere til å oppleve Norge hele året.

Visjonen er at Norge skal være et ledende reisemål for bærekraftige natur- og kulturbaserte opplevelser, og det er pekt ut seks retningsvalg:

- Hele Norge, hele tiden: Vi skal jobbe for å tiltrekke reisende til Norge hele året, og til hele landet.
- Vi jobber med alle næringer som skaper opplevelser.
- Vi må vite motivasjonen bak reisen. Reisende velger i større grad destinasjoner basert på ønskede opplevelser, ikke en spesifikk destinasjon.
- Pådriver for opplevelsesutvikling: Innovasjon Norges tjenester skal bidra til et rikere tilbud av opplevelser som er en reise verdt.
- Innovasjon Norge er et åpent innovasjonsmiljø. Vi skal åpne opp vår arbeidsform og våre prosesser.
- Innovasjon Norge måler, deler og lærer - sammen med reiselivsnæringen.

Per i dag er Norge langt på vei en sesongbasert destinasjon, for å nå målet om å tiltrekke reisende hele landet, hele året må Norge i større grad også jobbe mot nye målgrupper og segmenter. I tråd med handlingsplanen inkluderes nå målgrupper innen kongress, møter, incentive og arrangement (MICE) i samarbeid med Norway Convention Bureau (NCB) og destinasjonene.

Utenlandske gjestedøgn 2016-2017

Eksportsatsingen Merkevaren Norge

Norsk eksport må økes for å utvikle fremtidens velferdssamfunn. I tillegg er det behov for å tiltrekke mer internasjonal kapital, kunnskap, talenter og turister.

Foto: Erik Skjoldbjærg(c)Friland film

Innovasjon Norge har flere eksportrettede tiltak for å bidra til dette, inkludert Visit

Norway, Business Partnerships, og Invest in

Norway. Vekstmuligheter i internasjonale markeder er nå et gjennomgående tema i hele selskapets kundedialog.

Med nærmere 30 kontorer i internasjonale markeder, et landsdekkende kontornettverk i Norge og et eget Eksportsenter, er Innovasjon Norge godt rustet til å bistå norsk næringsliv. Norske bedrifter får tilbud om kompetanse og innsikt i forretnings- og markedsutvikling, kobling til de riktige kontaktene i markedet, hjelp til å bygge merkevaren, og ta en posisjon i markedet.

Regjeringen befestet Norges satsing på eksport og internasjonalisering gjennom ny nasjonal eksportstrategi i 2017. Flere av tiltakene i strategien skal gjennomføres av Innovasjon Norge, inkludert tiltak for å etablere et eksportprogram, styrke Invest in Norway, markedsføre norske grønne løsninger, og styrke klyngesatsningen. For å følge opp strategien og styrke satsingen på eksport, har Innovasjon Norge samlet eksportaktiviteter i en divisjon – Merkevaren Norge.

For å bli valgt må man være kjent, og en tydelig nasjonal posisjon er avgjørende både for enkeltbedrifter og landet som helhet. Derfor jobber Innovasjon Norge, i samarbeid med norsk næringsliv, om eksportsatsingen Merkevaren Norge. Satsingen samler private og offentlige aktører fra havrommet, reiseliv og kreative næringer, helse og velferd, smarte samfunn, bioøkonomi, og ren energi. Listen er lengre, og inneholder alt som underbygger Norges ønskede posisjon som pioner på bærekraft. Målet er klart: Sammen skal vi vise verden hvorfor det lønner seg å kjøpe norsk, jobbe med Norge, investere i Norge, bo i og besøke Norge.

Merkevaren Norge - Digitalt utstillingsvindu

I 2017 fikk Innovasjon Norge oppdraget med å styrke Norges grønne, offensive profil for å sikre økt eksport, flere samhandlingsarenaer, og gjøre Norge til et mer attraktivt land å investere i. En viktig kanal for å nå frem til de internasjonale markedene er et digitalt utstillingsvindu for norske bærekraftige løsninger.

Det digitale utstillingsvinduet skal også fungere som en matchingtjeneste, som kobler eksisterende norske løsninger mot internasjonale behov. I tillegg vil det være en møteplass for utvikling av nye løsninger. På denne måten skal tjenesten både bidra til økt eksport og økt innovasjon. Målgruppene for tjenesten vil være utenlandske innkjøpere, investorer og samarbeidspartnere. Tjenesten vil også være et viktig verktøy for Team Norway's eksportarbeid.

Budsjettet på fire millioner kroner fra Klima- og miljødepartementet har blitt brukt til å utvikle digitalt konsept og teste en prototype for tjenesten. I tillegg er det blitt utviklet noe innhold, blant annet historien om Norge og norsk næringsliv samt produksjon av noen ferdige caser.

Konseptet er presentert for flere eksterne aktører, herunder DNV GL, Zero, Norsk Industri, Norges forskningsråd, Rederiforbundet, og samtlige klynger på Vestlandet. Tilbakemeldingene har vært unisont positive. Det har også vært gjennomført en innledende dialog med de store eksportbedriftene om fremtidig organisering, finansiering og drift av en operativ løsning. Statoil, Statkraft og Yara har blant andre deltatt på disse møtene. Det skal etableres et Strategisk råd med et tydelig mandat for utvikling av endelig forretningsmodell.

Første versjon av tjenesten lanseres mai 2018, og målet er å ha en full operativ koblingstjeneste i 2019 basert på privat-/offentlig finansiering.

Fra bistand til business

Innovasjon Norge utfører oppdrag for, og med tilknytning til, Utenriksdepartementet gjennom forvaltning av ulike ordninger. Oppdragene er knyttet til sosial-økonomisk utvikling i mottakerland og styrking av bilaterale relasjoner koblet til norsk næringsliv.

NOREPS har som formål å bidra til forbedret global beredskap og humanitær respons gjennom nettverk, rådgivning og tilskuddsforvaltning. NOREPS skal også styrke innovasjonskulturen i de norske humanitære organisasjonene, og innovasjonspartnerskap mellom humanitære organisasjoner og privat næringsliv. Oppdraget har i 2017 forvaltet tilskudd på 40 millioner.

Foto: Torleif Kvinnesland

Enterprise Development for Jobs (EDFJ) er en ordning med målsetning om å bekjempe fattigdom og skape arbeidsplasser i sør. Ordningen er todelt med tilskuddsforvaltning administrert av Norad, og en kompetanse, rådgivning og nettverks komponent som leveres av Innovasjon Norge på oppdrag fra Norad.

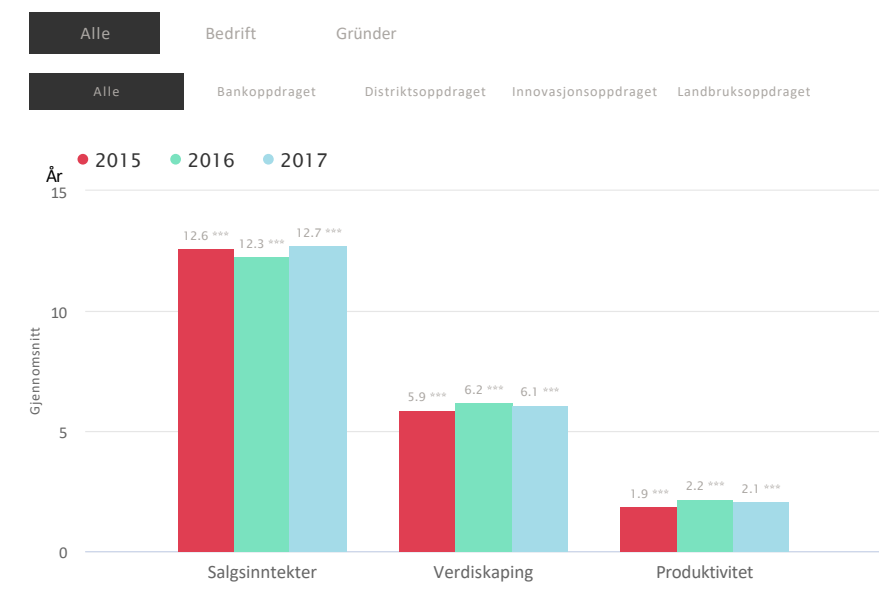
Visjon2030 skal stimulere til bekjempelse av fattigdom ved å fremme utviklingen av innovative løsninger og tjenester innen helse og utdanning i utviklingsland. Finansieringsmekanismen ble opprettet i 2016 med en ramme på opptil 150 millioner kroner over tre år. Innovasjon Norge forvaltet 20 millioner kroner i 2017 på oppdrag fra Norad.

EØS-midlene har som mål å bidra til sosial og økonomisk utjevning hovedsakelig i nye EU-medlemsland, samt øke det bilaterale samarbeidet med Norge. For neste EØS-program periode (2014-2021) er Innovasjon Norge ønsket som forvalter for fem nye programmer innen programområdene Næringsutvikling, Innovasjon og SMBer; Anstendig Arbeid og Trepertssamarbeid; Fornybar Energi, Energi-effektivitet og -sikkerhet. Disse oppdragene betyr en økning i forvaltningsansvar for Innovasjon Norge fra 650 millioner kroner (2009-2014) til cirka 1,7 milliarder kroner i perioden fra 2014 til 2021.

Arktis2030 og ProRus er tilskuddsordninger som skal støtte næringssamarbeid i Arktis og med Russland.

Tall og fakta

Effekter av Innovasjon Norges innsats

Ikke signifikante verdier settes lik 0 : ***: 99% signifikant **: 95% signifikant *: 90% signifikant

Kilde: SSB Metoderapport / Innovasjon

Denne figuren viser prosentpoeng mervekst hos bedrifter med støtte fra Innovasjon Norge sett i forhold til sammenlignbare bedrifter som ikke har fått støtte. Dette gir en indikasjon på effekter av vår støtte.

Høyere vekst i salgsinntekter

Bedrifter som har fått støtte fra Innovasjon Norge har 12,7 prosentpoeng høyere årlig mervekst i salgsinntekter, sammenliknet med tilsvarende bedrifter som ikke har fått støtte.

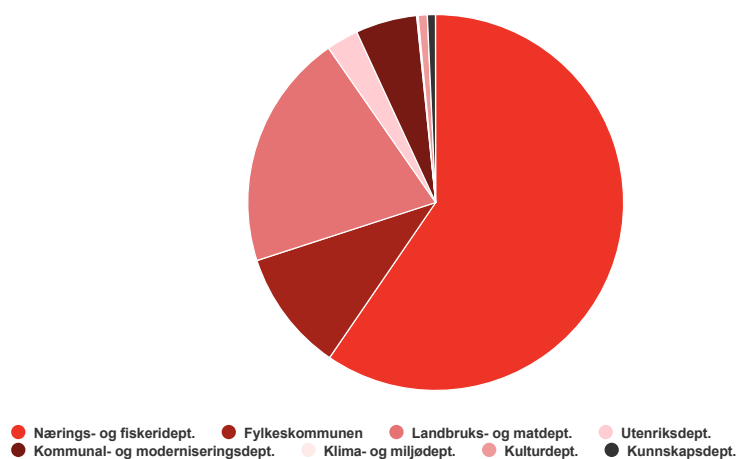
Vekst i verdiskaping

Bedrifter som har fått støtte fra Innovasjon Norge har 6,1 prosentpoeng høyere årlig mervekst i verdiskaping, sammenliknet med tilsvarende bedrifter som ikke har fått støtte.

Økt produktivitet

Bedrifter som har fått støtte fra Innovasjon Norge har 2,1 prosentpoeng høyere årlig mervekst i produktivitet, sammenliknet med tilsvarende bedrifter som ikke har fått støtte.

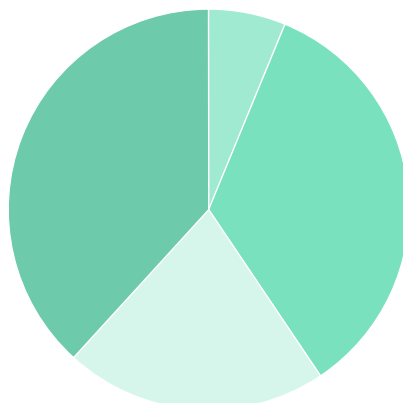
Vi mottar 3,8 milliarder:

3,8 milliarder kroner ble bevilget fra Storting og Fylkesting i 2017.

Gjennom Innovasjon Norge bevilget Stortinget og Fylkesting i 2017 3,8 milliarder kroner i støtte til verdiskapende næringslivsutvikling over hele landet. Tilsvarende tall for 2016 var 3,7 milliarder kroner.

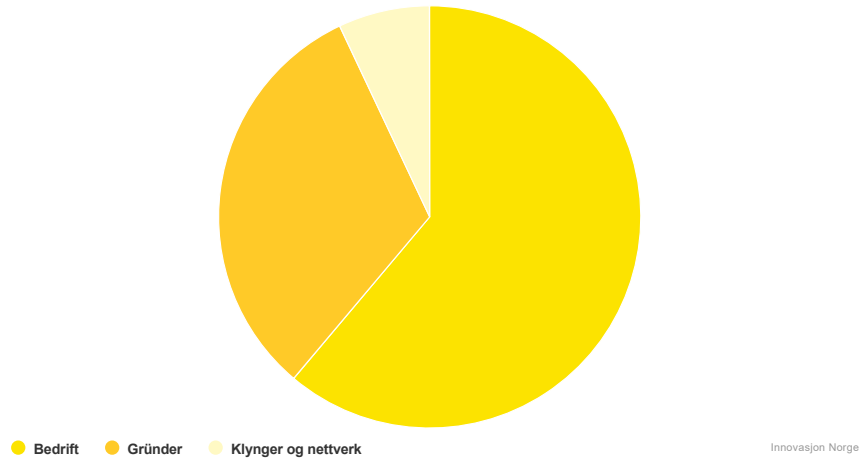
Vi deler ut 7,3 milliarder:

7,3 mrd. kroner tildeles til næringslivet. Fordeling etter tjeneste.

Bevilgningene fra Stortinget og fylkene ga sammen med låneordninger en samlet næringsrettet innsats på 7,3 milliarder kroner i regi av Innovasjon Norge. Figurene viser fordelingen etter tjeneste. Tilsvarende tall for 2016 var 6,7 milliarder kroner.

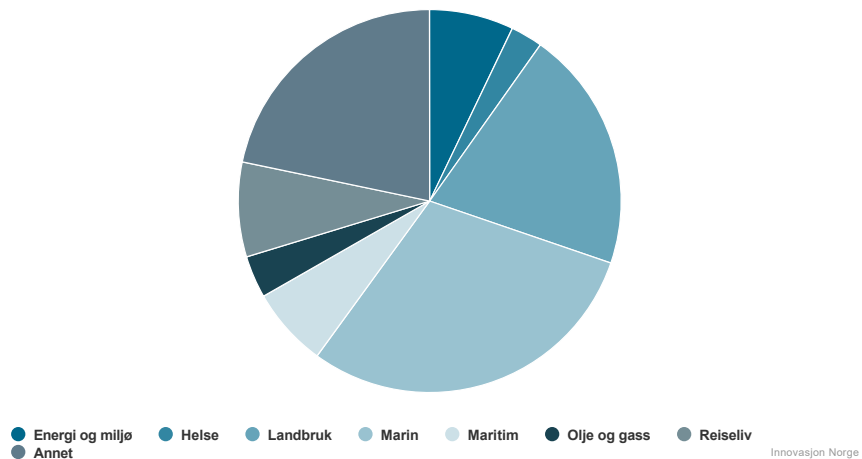
Vi deler ut 7,3 milliarder etter målgruppe:

7,3 mrd. kroner tildeles til næringslivet. Fordeling etter målgruppe.

Bevilgningene fra Stortinget og fylkene ga sammen med låneordninger en samlet næringsrettet innsats på 7,3 milliarder kroner i regi av Innovasjon Norge. Figurene viser fordelingen etter målgruppe. Tilsvarende tall for 2016 var 6,7 milliarder kroner.

Vi deler ut 7,3 milliarder etter sektor:

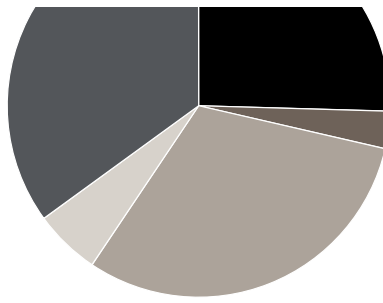

7,3 mrd. kroner tildeles til næringslivet. Fordeling etter sektor.

Bevilgningene fra Stortinget og fylkene ga sammen med låneordninger en samlet næringsrettet innsats på 7,3 milliarder kroner i regi av Innovasjon Norge. Figurene viser bevilgningene fordelt etter sektor. Tilsvarende tall for 2016 var 6,7 milliarder kroner.

Vi genererer 20,8 milliarder:

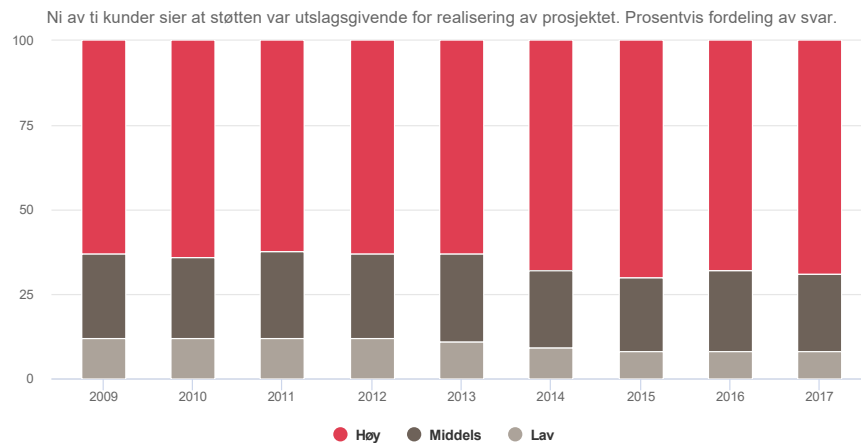
● Annen finansiering (inkl. bank) ● Annen offentlig ● Egenfinansiering (inkl. investorkapital)
● Finansiering fra kundepartner ● Innovasjon Norge (inkl. garantier)

Kilde: Innovasjon Norge

Innovasjon Norge utløste 20,8 milliarder kroner i innovasjonsaktiviteter i 2017

Medregnet pengene fra Innovasjon Norge ble det investert 20,8 milliarder kroner i innovasjonsaktiviteter i 2017. Tilsvarende tall for 2016 var 20,1 milliarder kroner.

Innovasjon Norge utgjør en forskjell

Kilde: Oxford Research

Ni av ti kunder (92%) svarte i 2017 at støtten fra Innovasjon Norge hadde utslagsgivende effekt for realiseringen av prosjektet. Addisjonalitet er en sentral indikator i de årlige kundeeffektundersøkelsene for å måle hvilken forskjell de tildelte midlene har utgjort. I førundersøkelsen for 2017 ligger andelen med høy addisjonalitet på 69 prosent, middels på 23 prosent, og andelen med lav addisjonalitet på åtte prosent. I 2014 ble det en økning i andelen med høy addisjonalitet fra 63 til 68 prosent, sammenlignet med årene 2009-2013, og andelen har siden holdt seg rundt 70 prosent. Andel for kategorien med lav addisjonalitet gikk ned i perioden 2013 og 2014, og har siden holdt seg stabilt på åtte prosent.

Oxford Research utfører hvert år en kundeeffektundersøkelse blant alle Innovasjon Norges registrerte kunder.

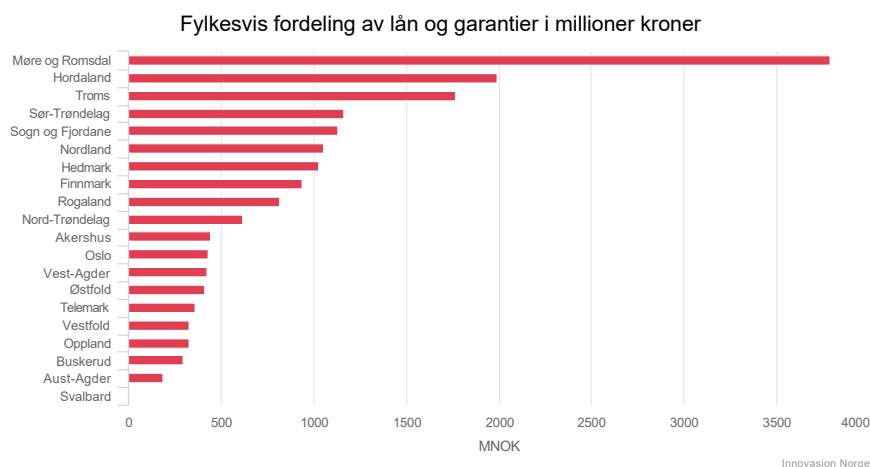
Fylkesvise tildelinger

Fylke

Lavrisikolån, risikolån og garantier og tilskudd utgjorde i 2017 til sammen 7,3 milliarder kroner. Det er en økning på 8 prosent fra 2016. Totalt ble det gitt 2,5 milliarder kroner i lavrisikolån i 2017, fordelt på industri og tjenesteyting (676 mill kroner), landbruk (587 mill kroner) og fiskeflåte (1,5 mrd kroner). Risikolån og garantier til industri, tjenesteyting og landbruk utgjorde 1,6 milliarder kroner, opp 36 prosent fra tilsvarende tall for

2016 (1,1 mrd kroner). Det ble tildelt 3,2 milliarder kroner i tilskudd i 2017. De største postene var andre program-, satsing- og utviklingsmidler (771 mill kroner), landbruk (751 mill kroner) og miljøteknologi (538 mill kroner).

Låneportefølje 2017

Ved utgangen av 2017 omfattet låneporteføljen like i underkant av 14 000 aktive lån. Lån til næringer innen hav- og kystfiske utgjør 48 prosent av den totale låneporteføljen for de tre fylkene med størst aktive lån, henholdsvis 1,7 mrd kroner for Møre og Romsdal, 1 mrd kroner for Hordaland og 800 mill kroner for Troms.

Kommersielle gjestedøgn

I 2017 var det 33,3 millioner gjestedøgn ved kommersielle overnattingssteder i Norge. Det er en økning på litt under en prosent, som representerer 170 000 flere gjestedøgn. Norske gjestedøgn er uendret fra 2016 så veksten i 2017 skyldes flere utenlandske gjestedøgn.

Kommersielle gjestedøgn har økt fra 29 millioner i 2013 til 33 millioner i 2017. Økningen på 14 prosent tilsvarer fire millioner flere gjestedøgn. Tall fra SSB viser at veksten ikke er fordelt utover året, da hele 2,7 millioner, eller 60 prosent av veksten har i perioden vært i månedene mai til august.

Utenlandske gjestedøgn

Økningen i utenlandske gjestedøgn fra oversjøiske markeder fortsatte i 2017, i tillegg til en god vekst fra Sør-Europa. Etter flere år med nedgang ble det i 2017 også en økning i russiske gjestedøgn. Selv med en nedgang fra store volummarkeder som Danmark, Sverige og Storbritannia, endte vi med en total økning på to prosent i antall utenlandske gjestedøgn i 2017 sammenlignet med 2016.

Tilskudd til investeringer og utvikling i landbruket

For midler til investering og bedriftsutvikling i landbruket fortsetter trenden med at en økt andel av midlene går til tradisjonelt landbruk, men kronemessig er beløpet til tilleggsnæringer stabilisert fra 2018.

Utviklingen skyldes etterspørselen fra de to virkeområdene. Med tanke på å utvikle gårdsbruk og lokalsamfunn med mangfold, kunne det kanskje vært ønskelig med en noe høyere interesse for bygdenæringer, jfr. også stortingsmeldingen om vekst og gründerskap innen landbruksbasert næringsutvikling. Samtidig er utviklingen forståelig ut fra det fokuset som har vært på løsdriftskravet, økt matproduksjon og effektivitet.

Vekstordningen

Utviklingsprogram stimulerer til vekst

Utviklingsprogrammet for landbruks- og reindriftsbasert vekst og verdiskaping skal bidra til økt verdiskaping for tilleggsnæringer basert på landbrukets og reindriftens ressurser. Et av de finansielle virkemidlene i programmet er vekstordningen.

Ordningen kan bevilge inntil en million kroner i tilskudd til bedrifter som har mål om å øke omsetningen med minst 30 prosent i løpet av de neste tre årene. Ordningen ble evaluert i 2016/17, og resultatene viser at 79 prosent av bedriftene som har mottatt vekststøtte, rapporterer at støtten har hatt en høy utløsende effekt og er svært viktig for bedriftens økonomiske utvikling.

Regnskapstallene til AS-bedriftene bekrefter denne utviklingen. Bedriftene som er ferdige i vekstprosjektet, kan vise til en omsetningsvekst på 49 prosent. Tallene for bedriftene som fortsatt er i prosjektet, viser en gjennomsnittlig omsetningsvekst på 35 prosent.

Om effektmålingen

Innovasjon Norge bruker ulike former for evalueringer, analyser og indikatorer for å måle resultater og effekter av virksomheten vår. Indikatorene er fastlagt i vårt mål og resultatstyringssystem og baserer seg både på vurderinger av våre kunderådgivere, spørreskjemaer til kundene og økonometriske analyser basert på regnskapsdata (økonomiske effekter).

Statistisk Sentralbyrå (SSB) er vår metodepartner for beregning av bedriftsøkonomiske effekter. Metoden de bruker er standard i litteraturen for å sammenlikne foretak. Analysene ser på endringer, i for eksempel omsetning, i de samme foretakene over tid og sammenligner det med en kontrollgruppe. Stabile, foretaksspesifikke forskjeller mellom IN-foretak og kontrollgruppen er derfor ikke et problem i SSBs analyse. Det er imidlertid ikke mulig å kontrollere for uobserverbare variabler som kan påvirke resultatene. Man skal derfor være varsom med å tolke resultatene kausalt, dvs. som uttrykk for eksakte effektmål. Effekttindikatorer er nettopp det, indikasjoner på at det er effekter. Fremgangsmåten er dokumentert i SSB-rapport 2015/35 «Effect on firm performance of support from Innovation Norway». Det er metoden omtalt som «matching med

stratifisering» i rapporten som benyttes.

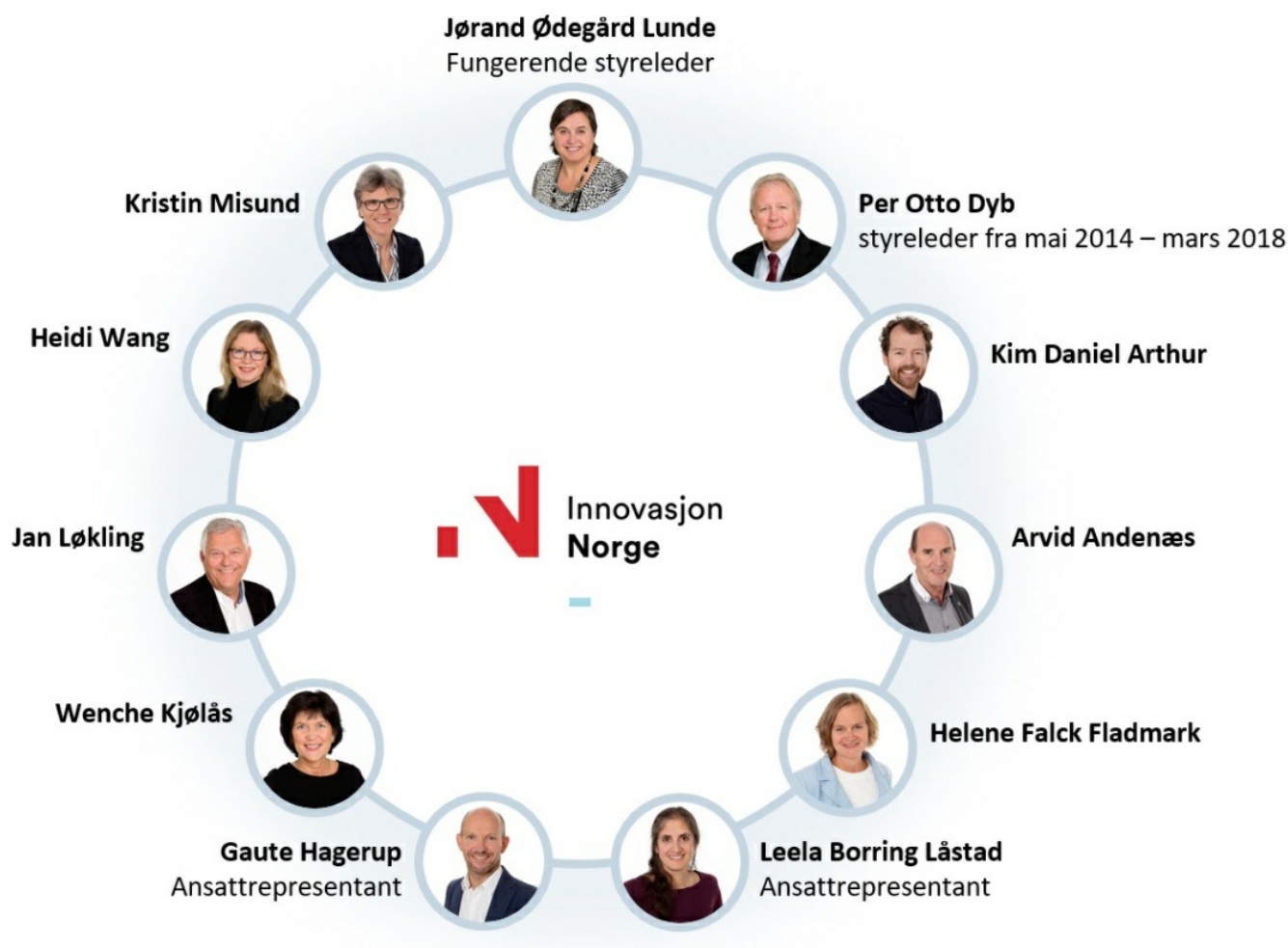

Foto: Trond Isaksen

Styrets beretning 2017

ÅRSREGNSKAP 2017 (pdf)

Virksomhetens art

Innovasjon Norge ble stiftet 19. desember 2003 og har hovedkontor i Oslo. Selskapet eies 51 prosent av Staten ved Nærings- og fiskeridepartementet og 49 prosent av fylkeskommunene. Innovasjon Norge er organisert som et særlovsselskap, hvor selskapets styre har et selvstendig ansvar for virksomheten og resultatene som oppnås. Styret er ansvarlig for forvaltning og forsvarlig organisering av Innovasjon Norges virksomhet. Eierne utøver den øverste myndigheten i selskapet i foretaksmøtet.

Formål og mål

Innovasjon Norges formål er å være statens og fylkeskommunenes virkemiddel for å realisere verdiskapende næringsutvikling i hele landet.

Hovedmålet med Innovasjon Norge er at selskapet skal utløse bedrifts- og samfunnsøkonomisk lønnsom næringsutvikling og ulike regioners næringsmessige muligheter. Dette skal nås gjennom delmålene flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer.

Innovasjon Norge mottar årlig mer enn 40 oppdragsbrev fra departementer, fylkeskommuner og fylkesmenn. Med utgangspunkt i statsbudsjettet gir oppdragsbrevene en samlet oversikt over oppdragsgivernes forventninger og krav knyttet til Innovasjon Norges virksomhet. Brevene gir videre oversikt over Innovasjon Norges bevilgningsrammer og føringer knyttet til satsinger, programmer og tjenester.

Hovedmålet og delmålene ligger til grunn for styringsdialogen med eiere, oppdragsgivere og Innovasjon Norge. Innovasjon Norges virksomhet og prioriteringer skal være i tråd med målstrukturen. Selskapets virksomhet skal bidra til måloppnåelse.

Innovasjon Norge tilbyr finansierings-, rådgivnings-, kompetanse-, nettverks- og profilerings tjenester. Hovedtyngden av selskapets ansatte sitter kundenært ved kontorene i alle landets fylker, eller markedsnært i flere enn tretti land over hele verden.

Innovasjon Norge har også en innovasjonspolitisk rolle og oppgave, nedfelt i stortingsmelding 22. Innovasjon Norge skal gi faglige innspill til offentlige myndigheter på nasjonalt og regionalt nivå i nærings- og innovasjonspolitiske spørsmål, herunder forslag om nye innsatsområder for framtidig politikkutforming. Innovasjon Norge er en viktig lyttepost for eiere og oppdragsgivere og skal gjennom sin kontaktflate mot norske bedrifter og næringer, nasjonalt og internasjonalt, fremskaffe kunnskap om hvilke utfordringer og muligheter norsk næringsliv til enhver tid står overfor. Innovasjon Norge skal også bidra til at ulike innovasjons-, nærings- og regionalpolitiske problemstillinger som er relevante for selskapets måloppnåelse, løftes frem i det offentlige ordskiftet.

Gode effekter i 2017

I 2017 har Innovasjon Norge lagt ned et betydelig arbeid for å følge opp eiernes og oppdragsgivernes ønske om bidrag til et Norge i omstilling. Selskapets hovedfokus i 2017 har vært å øke tilgangen på risikokapital til norsk næringsliv, bidra til økt eksport og internasjonalisering gjennom risikoavlastning og eksportbistand, samt gi våre oppdragsgivere innovasjonspolitiske råd som setter spor.

Innovasjon Norge mottok i 2017 bevilgninger og oppdrag via oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Landbruks- og matdepartementet, Klima- og miljødepartementet, Kunnskapsdepartementet, Kulturdepartementet, Utenriksdepartementet, fylkeskommunene, fylkesmennene og andre offentlige aktører. Felles for oppdragene er å bidra til verdiskaping og næringsutvikling i hele landet.

I 2017 har Innovasjon Norge videreført og styrket innsatsen inn mot det som vi ser virker godt for norsk næringsliv. Vi har bidratt til økt risikokapital for næringslivet gjennom økt bruk av risikolån og introduksjon av oppstartslån for gründere. Totalt ga Innovasjon Norge 1,5 milliarder i risikolån i 2017 og nådde målet om 100 millioner kroner i oppstartslån. Dette ble gjort mulig ved å signere en avtale med Det europeiske investeringsfondet (EIF) på totalt 1,2 milliarder kroner, slik at utlånet av risikolån til norske bedrifter kunne økes med 500 millioner i 2017. Tilgangen til kommersiell bankfinansiering ble også styrket gjennom pilotering av et nytt garantiinstrument som tilbyr risikoavlastning til innovative norske bedrifter. Bankene har bevilget 142 millioner i 2017 og etterspør allerede økte rammer.

Innovasjon Norge har gjennom 2017 arbeidet målrettet sammen med norsk næringsliv i deres arbeid for styrket internasjonal konkurransekraft. I dette arbeidet har våre distrikts- og utekontorer i samspill benyttet hele bredden av selskapets finansierings-, rådgivnings-, kompetanse-, nettverks- og profilerings tjenester. Kundeeffektundersøkelsen viser at andelen kunder som sier at INs bistand har hatt stor betydning for eksport har økt fra 22 prosent i 2014 til 35 prosent i 2017.

Til sammen 3,8 milliarder kroner ble bevilget av Stortinget og fylkestingene. Sammen med våre låneordninger, bidro Innovasjon Norge i 2017 med 7,3 milliarder kroner til næringslivet.

Dette omfattet lån, tilskudd, rådgivning, profilering og nettverk gjennom Innovasjon Norges ulike tjenester. Midlene utløste investeringer på til sammen 20,8 milliarder kroner. Ni av ti bedrifter oppgir at Innovasjon Norges bidrag i høy eller middels grad har vært utslagsgivende for at deres prosjekt ble satt i gang.

Det betyr at én krone fra Innovasjon Norge utløser 1,8 kroner i egenfinansiering eller annen fremmedkapital. I tillegg utløser Innovasjon Norge også mange andre innovasjons- og internasjonaliseringsaktiviteter gjennom å mobilisere og tilføre kompetanse og nettverk.

Tallene for 2017 fra SSB indikerer at effekten av støtte fra Innovasjon Norge holder seg stabilt på et høyt nivå. Bedrifter som har fått støtte fra Innovasjon Norge har en årlig mervekst i alle de tre effektindikatorene over en treårsperiode sammenlignet med kontrollgruppen; en årlig mervekst i sine salgsinntekter på 12,7 prosentpoeng (2016: 12,3), en årlig mervekst i verdiskaping på 6,1 prosentpoeng (2016: 6,2) og en årlig mervekst i produktivitet på 2,1 prosentpoeng (2016: 2,2). Det

er således kun små endringer sammenlignet med fjoråret.

Det har vært en stabil utvikling i innovasjonshøyden siste år. I 2017 gikk 2,7 milliarder kroner, tilsvarende 39 prosent (2016: 41) av alle tilsagn om finansiering til prosjekter med innovasjonspotensial på internasjonalt nivå. Innovasjonshøyden har nå befestet seg omkring 40 prosent etter flere år med økning.

Selskapet utvikler løpende metoder for analyser og effektmålinger. For 2017 har Innovasjon Norge styrket kunnskapsgrunnlaget for å kunne utøve sin rolle regionalt og har for første gang effekttall som er brutt ned på fylkesnivå.

Styret er godt fornøyd med at Innovasjon Norge har fokus på å kommunisere, utforske og å tilegne seg ny kunnskap om hvilke tjenester og ordninger som gir best effekt i nærings- og innovasjonspolitikken. Samtidig erkjenner styret at det er et krevende arbeid i kontinuerlig utvikling, da bidrag fra Innovasjon Norge er ett av flere virkemidler som spiller inn i langtidsutviklingen av et oppstarts-, vekst- eller klyngeorientert selskap.

Til sammen gir evalueringer, utredninger, analyser og effektmålinger viktig styringsinformasjon og et kunnskapsgrunnlag for videreutvikling av selskapet. Styret er opptatt av at selskapet må fortsette dette arbeidet og kommunisere læringen til eiere, oppdragsgivere og andre interessenter.

Eiernes forventninger

Innovasjon Norges styre er ansvarlig for å følge opp eiernes forventninger til selskapet og rapporterer på eiernes forventninger en gang per år.

Eierne har utarbeidet fire mål som gir retning for videreutvikling av Innovasjon Norge:

1. Styrket arbeid med internasjonalisering
2. En forenklet virkemiddelportefølje
3. God kundedialog
4. En tydeligere innovasjonspolitisk rådgiver

I 2017 befestet Regjeringen Norges satsing på eksport og internasjonalisering gjennom en nasjonal eksportstrategi. Norge skal styrke sin posisjon som handelsnasjon og strategien inkluderer tiltak for å styrke Invest in Norway, markedsføre norske grønne løsninger, etablere et eksportprogram og styrke klyngesatsningen.

Innovasjon Norge fikk i januar 2017 i oppdrag å styrke Norges grønne offensive profil for å sikre økt eksport, gi flere samhandlingsarenaer og gjøre Norge til et mer attraktivt land å investere i. Sammen med norsk næringsliv utvikles det et digitalt utstillingsvindu for å vise frem norske grønne og bærekraftige løsninger. Målet er samtidig å ta en tydelig posisjon som pioner på bruk av ny teknologi for å løse verdens klima- og miljøutfordringer. Utstillingsvinduet blir en kanal for å nå frem til de internasjonale markedene. Dette er ett av flere viktige tiltak for å støtte norske bedrifter i deres eksportsatsing.

Med utenlandskontorer i viktige internasjonale markeder og et landsdekkende kontornettverk i Norge, har Innovasjon Norge et godt utgangspunkt for å bidra til internasjonal ekspansjon for norsk næringsliv. Som et ledd i å være relevante for våre kunder gjør Innovasjon Norge jevnlig en evaluering av vår tilstedeværelse i utlandet. I 2017 justerte Innovasjon Norge sin tilstedeværelse i totalt 11 land i tråd med input fra norsk næringsliv, markedene og strategien som er lagt for selskapet.

I 2017 forenklet vi kundereisen for norske eksportører i møtet med Innovasjon Norge. Den nye kundereisen bidrar til forenkling av arbeidsprosesser, digitalisering av eksporttjenestene og tydeligere kommunikasjon mot kundene. Vekstmuligheter i internasjonale markeder et gjennomgående tema i selskapets kundedialog – hjemme og ute. Egne internasjonaliseringsrådgivere mobiliserer for å få flere bedrifter til å satse utenfor Norges grenser, de kartlegger kundenes behov og kvalifiserer kunder før de går internasjonalt.

Den digitale selvtesten «Er du klar for eksport?» ble lansert i 2017 og skal bevisstgjøre kunden om hva som skal til for å lykkes med eksport. Gjennom Innovasjon Norges Eksportsenter er selskapets kompetanse på internasjonale handelsregler, EU og EØS gjort lettere tilgjengelig for kundene. I 2017 var stor etterspørsel etter handelsinformasjon, kurs og eksportrådgivning blant norske bedrifter og da med en moderat økning fra året før.

For å synliggjøre tilbudet til norske eksportører fra et samlet virkemiddelapparat har Innovasjon

Norge sammen med representanter for Eksportkreditt, Garantiinstituttet for eksportkreditt (GIEK) og GIEK Kredittforsikring etablert et felles eksport-team. Uansett hvilken av de fire ovennevnte virkemiddelorganisasjonene bedriftene henvender seg til skal det sørges for at kunder blir koblet mot de tjenester og støtteordninger som er relevante i hvert enkelt tilfelle.

Det er styrets vurdering at disse endringene sikrer at Innovasjon Norges internasjonale tilstedeværelse og tjenestetilbud fremover vil være bedre tilpasset de behov næringslivet har og de oppdrag som selskapet har fått.

For å sikre at flere av våre kunder lykkes, må vi stadig forbedre tjenestene våre. I 2017 innførte vi første fase av en ny og forenklet tjenestemodell der kompetanse, rådgivning og finansielle tjenester kobles mer direkte mot kundenes overordnede ambisjoner og behov. Innføring av tjenestemodellen støtter dermed en ønsket vridning av kapasitet og kompetanse fra saksbehandling og over til dialog og sparring som har større verdi for kunden. Den nye løsningen gir også kunder og ansatte enklere og raskere tilgang til vår samlede ekspertise uavhengig av geografi og organisasjonsinndeling.

Utvikling og innføring av tjenestemodellen er realisert gjennom investering i digitalisering, men hadde ikke vært mulig uten flere års innsats for å designe felles informasjons- og prosessmodeller i selskapet.

Den nye modellen er igangsatt og de endringene som har blitt gjennomført har vært riktige. Overgangen til ny tjenestemodell endrer både hvordan våre ansatte skal møte kundene og hvilken kompetanse de må besitte. Da løsningen ble tatt i bruk undervurderte vi disse kulturelle utfordringene. I løpet av året har vi intensivert opplæringen både med personell og digitale ressurser for å trene alle medarbeidere i riktig bruk av de nye løsningene.

Innovasjon Norge søker hele tiden å være en god partner for våre kunder. I 2017 lanserte selskapet en ny kundetilfredshetsundersøkelse som fokuserer på kundens opplevelse av dialogen og kontakten med rådgiverne i Innovasjon Norge. Vårt mål er å gi god veiledning, være en god sparringpartner, finne riktige løsninger for kundens behov og følge opp kunden gjennom hele prosessen. Kundenes tilbakemeldinger gis direkte tilbake til våre rådgivere gjennom eget dashboard og går inn i selskapets arbeid med å styrke kundeopplevelse og kundedialog. Gjennomsnittlig kundetilfredshet i 2017 hadde en score på over fem av seks mulige poeng.

Innovasjon Norge skal være en innovasjonspolitisk rådgiver for sine eiere og oppdragsgivere. Rollen som innovasjonspolitisk rådgiver er en todelt rolle; selskapet skal gi innspill til politikkkutforming til sine oppdragsgivere og bidra til at problemstillinger som er relevante for selskapets måloppnåelse, fremmes i det offentlige ordskiftet

Innovasjon Norge deltar i økende grad i det offentlige rom og ordskifte, og har bidratt til å engasjere til innovasjonspolitisk debatt. 2017 var et år med høy aktivitet og godt gjennomslag for våre innovasjonspolitiske innspill. Den nasjonale eksportstrategien som Regjeringen lanserte i 2017 er i overenstemmelse med Innovasjon Norges forslag i Innovasjonstalen 2016 og ble også fulgt opp av økte oppdrag for Innovasjon Norge knyttet til økt eksport og utenlandsinvesteringer i budsjettet for 2018. Vi er også godt fornøyd med å ha bidratt til å sette teamet offentlig privat innovasjon på dagsorden med innovasjonstalen 2017. Regjeringen varslet i industrimeldingen en tyngre rolle for Innovasjon Norge på området offentlig privat innovasjon og også på dette området kom det økte rammer til satsingen i budsjettet for 2018.

Innovasjon Norge har deltatt på en rekke arrangementer i hele Norge og en del i utlandet for å gi innspill til utviklingen i norsk økonomi. Samtidig har selskapet gitt en rekke skriftlige innspill til statsbudsjett, strategier og meldinger til Nærings- og fiskeridepartementet.

I 2017 har selskapet jobbet med å styrke den faglige kompetansen internt for aktivt å kunne være en lyttepost for våre oppdragsgivere og eiere og i større grad vært en agendasetter eksternt for å være relevante ved å bidra til debatt om innovasjons-, næringsrettede og regionalpolitiske problemstillinger.

I 2017 har vi hatt spesielt fokus på å styrke Innovasjon Norges rolle som innovasjonspolitisk rådgiver i det regionale partnerskapet. Det er opprettet et eget region-team for å sikre en mer koordinert innsats og styrke det regionale apparatets evne til å gi faglig funderte innovasjonspolitiske råd. Videre har fokus i 2017 vært på å koble seg sterkere på eksterne miljøer nasjonalt og internasjonalt. Selskapet har signert en samarbeidsavtale med UiO og har blitt med i flere internasjonale arbeidsgrupper både under TAFTIE-paraplyen, IGL og Europakommisjonen.

Kostnadseffektiv drift

Styret følger selskapets drift løpende gjennom året med fokus på måloppnåelse, effektiv drift og ansvarlig forvaltning av fellesskapets midler.

I fase 1 (2014-2017) av Innovasjon Norges omstillingsreise har Innovasjon Norge arbeidet med forbedring og utvikling langs tre akser; (1) Arbeidsprosesser: måten vi jobber på internt og sammen med andre for å levere best mulig ut til kundene våre (2) Organisering: hvordan vi organiserer våre ressurser for å gi kundene tilgang til vår kompetanse og sikre likebehandling uansett hvor de henvender seg og (3) Digitale flater: hvilke verktøy vi tilbyr kolleger, kundene, eiere og samfunnet for innsikt, samarbeid og selvbetjening. Målet har vært å ta ut økt nytte og effektivitet ved gjennomføre en større oppdragsmengde, bruke mer tid på kundene eller gjennom reduserte kostnader.

I 2017 leverte Innovasjon Norge mer til norsk næringsliv med mindre ressurser. Innovasjon Norge leverte i 2017 tjenester for 7,3 milliarder kroner til næringslivet. Med dette videreføres trenden for årene 2014-2017 hvorpå Innovasjon Norges samlede leveranser har økt fra 5,9 milliarder kroner til 7,3 milliarder kroner (+24 %). Samtidig viser selskapets samlede driftskostnader i samme perioden en reduksjon fra 1,5 milliarder kroner til 1,4 milliarder kroner (-6 %).

Nå retter vi blikket fremover i fase 2 av omstillingsreisen (2018 - 2020). Vi ser på hvordan erfaringer og ny kunnskap trekkes inn i omstillingsprosessen, og på hvilke løsninger som best får frem et enda mer målrettet og effektivt Innovasjon Norge for fremtiden. I dette arbeidet er styret, ledelsen, tillitsvalgte og ansatte en avgjørende drivkraft. Selskapets kostnadsutvikling er krevende å lese ut av årsregnskapet fordi årsregnskapet omfatter både selskapets leveransekostnader, kunderettede aktiviteter og prosjekter. Administrasjonen utarbeider derfor driftsindikatorer som gir styret og oppdragsgiverne informasjon om utviklingen i selskapets kostnadseffektivitet.

Samarbeid med andre virkemiddelaktører

Innovasjon Norge, Norges forskningsråd og SIVA er de tre hovedaktørene i regjeringens næringsrettede virkemiddelapparat. Hver for seg og sammen skal de tre aktørene gi et betydelig og effektivt bidrag til næringslivets innovasjonsevne, internasjonalisering og verdiskaping. De tre institusjonene har ulike roller, ansvar, kompetanse og oppgaver som skal være komplementære innenfor den samlede verdikjeden fra idé til marked. I 2017 har det vært et utstrakt samarbeid på strategisk og operativt nivå om det norske klyngeprogrammet, innspill til «Industrimeldingen», utviklingen av samarbeidet med fylkeskommunene og etableringen av Sivas Katapultprogram.

Fylkeskommunene har en sentral rolle som regional utviklingsaktør. En rolle som vil få ytterligere vekt med de nye regionene. Innovasjon Norges distriktskontorer har et tett samarbeid med hver

enkelte fylkeskommune på strategisk og operativt nivå. I 2017 etablerte Innovasjon Norge en egen gruppe som skal jobbe med å utvikle dette samarbeidet ytterligere blant annet gjennom å legge bedre til rette for at distriktskontorene kan trekke på kompetansen som finnes på hovedkontoret. Vi har nå faktagrunnlag om effekter og resultater pr region – noe som vil støtte våre distriktskontorer i deres innovasjonspolitiske dialog regionalt. I 2017 ble også den såkalte samarbeidsmodellen ferdig. Den er rammeverk for å styrke den strategiske dialogen med fylkeskommunen og virkemiddelapparatet regionalt. Modellen er utviklet i samarbeid mellom fylkeskommunene, Forskningsrådet, Siva og Innovasjon Norge. Denne vil bli rullet ut i 2018.

Eksportkreditt Norge, GIEK, GIEK Kredittforsikring og Innovasjon Norge har et godt samarbeid for å hjelpe norske bedrifter å lykkes ute i verden. Formålet med samarbeidet er å gi merverdi til norske bedrifter ved at de møter organisasjonenes tilbud samlet. De fire organisasjonene arrangerer sammen Eksportkonferansen og kåringen av årets beste eksportbedrift.

Regjeringen har lagt frem en egen strategi for utvikling av bioøkonomi i Norge. Et av tiltakspunktene i strategien er en mer koordinert innsats fra virkemiddelaktørene Forskningsrådet, Siva og Innovasjon Norge. I 2017 utarbeidet vi en felles arbeidsplattform for vår felles innsats innenfor Bioøkonomi. Formålet med denne er å bli bedre koordinert innen tematiske satsinger, forenklet overgang mellom virkemidler og felles informasjon og dialog med ulike aktører.

Med satsingen PILOT-E har Forskningsrådet, Enova og Innovasjon Norge etablert et sømløst tilbud til norsk næringsliv der utviklingsløpet kan forseres. Når man er innvilget PILOT-E prosjekt, kan man forvente finansiering og bistand hele veien fram til målet. I 2017 ble det gjennomført en utlysning innen to tema; utslippsfri transport på land og fremtidens digitaliserte energisystem.

I 2017 har selskapet styrket det strategiske og operative samarbeidet med KS, NHO, DIFI og Forskningsrådet om fornyelse av offentlig sektor og innovasjon i offentlige anskaffelser. Utlysning, veiledning og oppfølging av Innovasjon Norges nye satsing på offentlig privat innovasjon

gjennomføres i tett samarbeid med NHO leverandørutviklingsprogrammet og DIFI.

Styret vurderer at Innovasjon Norge har et godt samarbeid med de andre virkemiddelaktørene og viser spesielt til etableringen av en god og inkluderende topplederdialog med SIVA og Forskningsrådet i 2015 og tilsvarende økt samarbeid med Eksportkreditt, GIEK og GIEK kredittforsikring i 2017. Det understøtter ambisjonene og ytterligere ønske om tydelige og samkjørte institusjoner der virkemidlene utfyller og underbygger hverandre, samt fremstår på en helhetlig måte for næringsliv, FoU-institusjoner og offentlige myndigheter.

Redegjørelse for årsregnskapet

Årsresultatet for 2017 ble 301 millioner kroner mot 211 millioner kroner for 2016. Resultat før tap, ble 251 millioner kroner i 2017 mot 222 millioner i 2016.

Netto renteinntekter utgjorde 416 millioner kroner i 2017 mot 386 millioner kroner året før. Økningen i netto renteinntekter skyldes høyere rentemargin. Utbytte og tap på verdipapirer har et tap på 6 millioner kroner i 2017 mot et tap på 4 millioner i 2016. Netto tapet skyldes i hovedsak reversering av tidligere nedskrivninger av aksjer i investeringsfondene på 7 millioner kroner og tap ved salg av aksjer i investeringsfondet for Nordvest- Russland på 13 millioner kroner.

Sum driftsinntekter er 1 214 millioner kroner mot 1 217 millioner kroner i 2016. Netto reduksjon på 3 millioner kroner skyldes en økning i offentlige inntekter med 14 millioner kroner, en reduksjon i eksterne inntekter med 29 millioner kroner og økning i diverse driftsinntekter på 12 millioner kroner. Økningen i diverse driftsinntekter skyldes i hovedsak at vi i 2017 har hatt en netto valutagevinst på

1,5 millioner kroner, mens vi i 2016 hadde netto valutatap 12 millioner kroner. Reduksjonen i eksterne inntekter skyldes i hovedsak redusert etterspørsel fra reiselivsnæringen av våre markedsføringskanaler og lavere aktivitetsnivå på fakturerbare tjenester. Økningen i offentlige inntekter er en følge av at det inntektsføres i forhold til kostnadspådrag ikke dekket av eksterne inntekter og diverse driftsinntekter.

Driftskostnadene er 1 374 millioner kroner mot 1 378 millioner kroner i 2016, en reduksjon på 4 millioner kroner. Lønns- og personalkostnadene er 694 millioner kroner i 2017 mot 691 millioner kroner i 2016, som er en marginal økning sammenlignet med 2016. Andre driftskostnader var på 209 millioner i 2017 mot 195 millioner kroner i 2016. Økningen skyldes i hovedsak økte IT kostnader sammenlignet med 2016. Direkte prosjektkostnader er på 455 millioner kroner i 2017 mot 484 millioner kroner i 2016. Reduksjonen skyldes i hovedsak lavere profilerings-, - kontor og kommunikasjonskostnader sammenlignet med 2016.

Netto tap på utlån er en inntekt på 50 millioner kroner mot en kostnad på 10 millioner kroner i 2016. Netto inntekten skyldes reversering av tidligere års tapsavsetning og har bakgrunn i at vi for ett enkelt engasjement har konstatert et betydelig mindre tap enn forventet ved forrige regnskapsavslutning og at våre kunder for tiden har god betjeningsevne. Tap på utlån er i det vesentligste relatert til lavrisikordningen. Det påregnes normalt årlige tap tilsvarende 0,5 % av porteføljen. For 2016 utgjorde tapsprosenten 0,1 %.

Tap på utlån knyttet til Innovasjon Norges risikolåneordninger og såkornfondene dekkes av tapsfond, og har dermed ikke resultatmessig effekt for Innovasjon Norge. Tap på utlån for risikolån- og garantiordningene var i 2017 94 millioner kroner, mot 40 millioner kroner i 2016. Denne utlånsvirksomheten er forutsatt å innebære høyere risikoprofil enn for lavrisikolåneordningen og med tap over tid på nær 5 % av porteføljen per år. Tapene utgjorde i 2017 2,9 % (1,5 % i 2016) av porteføljen. Såkornfondene har i 2017 tap på 31 millioner kroner, mot en tilbakeføring av tap på 11 millioner kroner i 2016. Lånene ble innvilget i perioden 2006 til 2008.

Tapsutviklingen er nært knyttet til konjunktursituasjonen. Det har over tid vært gode driftsbetingelser for lånekundene og dette har gitt seg utslag i lave tap på utlån.

Kontantstrømmen viser at det årlig går store brutto inn- og utbetalinger gjennom Innovasjon Norge. Dette skyldes særlig at en stor del av innlånene for lånevirksomheten refinansieres ca. hver tredje måned. Netto likviditet er økt med 193 millioner kroner, sammenlignet med en økning på 93 millioner kroner i 2016.

Innovasjon Norges balanse ved utgangen av året var 24,9 milliarder kroner, noe som er 900 millioner kroner mer enn i 2016 (24,0 milliarder kroner).

Netto utlån utgjorde 17,7 milliarder kroner per 31.12.2017 (17,2 milliarder kroner per 31.12.2016). Det er i 2017 utbetalt 3,0 milliarder kroner i nye utlån (3,0 milliarder kroner i 2016) og 2,7 milliarder

kroner i tilskudd (2,9 milliarder kroner i 2016).

Selskapet har ikke hatt utgifter eller investeringer knyttet til forskning og utvikling i løpet av 2017. Det gjennomføres eksterne evalueringer og analyser av selskapets aktiviteter og virkemiddelbruk. Kunnskapen fra disse benyttes i selskapets utvikling av tjenestetilbud, organisasjon og arbeidsprosesser.

Risikostyring

Selskapet gjennomfører årlige vurderinger av forhold som er viktige for selskapets måloppnåelse på overordnet nivå. Dersom det skjer betydelige endringer i norsk økonomi, oppdragssituasjonen for selskapet eller selskapet har betydelige avvik i tertialvis rapportering av måloppnåelse, vil det gjennomføres ekstraordinære risikovurderinger. Ved behov gjennomføres risikovurderinger av kritiske funksjoner og avgrensede områder på lavere nivå.

Finansiell risiko

Den finansielle risikoen omfatter i hovedsak valuta-, likviditets-, kreditt- og renterisiko.

Valutarisiko. Innovasjon Norge har inntekter og kostnader i valuta. Valutarisiko knyttet til oppgjør av kostnadene veies i hovedsak opp ved at selskapet har bankkonti i valutaer for de vesentligste valutaene vi handler i. Likviditetsrisiko. Likviditetsrisiko er den risiko som er knyttet til Innovasjon Norges mulighet til å finansiere økning i utlån og evnen til å gjøre opp for sine forpliktelser ved forfall. Størrelsen på innlån og utlån styres gjennom oppdragsbrev fra Nærings- og fiskeridepartementet. Likviditetsrisikoen er således minimal.

Kredittrisiko. Kredittrisiko er finansiell risiko knyttet til utlånsvirksomheten og er en vesentlig risikotype i Innovasjon Norge. Utviklingen i låneporteføljen rapporteres til styret hvert tertial. Oppstår det vesentlige negative avvik i forhold til målene, foretas en justering av risikoprofil. Gjennomgang av de største låneengasjementene gjøres særskilt en gang i året. Hvert år, i forbindelse med regnskapsavleggelsen, gjennomgås alle vesentlige engasjementer og engasjementer med tapshendelse.

Lavrisikolånene gis på markedsmessige betingelser. Risiko i de enkelte prosjektene som finansieres skal være moderat. Risiko begrenses derved ved relativt høye krav til sikkerhetsstillelse. Utover risiko på enkeltengasjementer er det strukturell risiko knyttet til den bransjemessige fordeling av utlånsporteføljen, som avviker fra det som er vanlig for næringslivsporteføljer i banker. Vel 40 % er finansiering av fiskebåter, mens porteføljen forøvrig er omtrent likt fordelt mellom landbruk og industri.

Innovasjons- og risikolån er en låneform som skal bidra til å dekke i hovedsak små og mellomstore bedrifters behov for risikoavlastning i investeringsprosjekter gjennom toppfinansiering av et prosjekt. Disse lånene ytes med moderate krav til sikkerhetsstillelse, men det forutsettes at kundens betjeningsevne er vurdert å være tilfredsstillende. Risikoen i denne type lån er relativt høy.

Lån til såkornfondsselskaper er gitt som ansvarlige lån som matcher privat egen- og lånekapital. Lånene har høy risikoprofil.

Det er etablert tapsfond for innovasjons- og risikolån og garantier, samt for lån til såkornfondsselskaper. Målsettingen med tapsfond er å gjøre Innovasjon Norge i stand til å avlaste risiko i innovative prosjekter med vekstpotensial og derved bidra til å realisere flere lønnsomme prosjekter som det ellers vil være vanskelig å finne tilstrekkelig risikovilje for i markedet. For en mindre andel av denne låneporteføljen deler European Investment Fund (EIF) tapsrisikoen med Innovasjon Norge på 50/50-basis.

Renterisiko. Renterisikoen styres og reduseres gjennom en tilpasning av utlånsvilkårene til vilkårene på innlånsiden. Innlånene skal motsvare utlånene, samt sørge for nødvendig likviditet for å operere låneordningene. Innlånene avspeiler renteprofilen på utlånsmassen.

Operasjonell risiko

I operasjonell risiko ligger alle de potensielle tapskilder som er knyttet til den løpende driften av Innovasjon Norge. Dette er for eksempel svikt i rutiner, svikt i datasystemer, kompetansesvikt og tillitsbrudd hos ansatte. Internkontroll er et viktig hjelpemiddel for å redusere den operasjonelle risikoen.

Selskapets styrende dokumenter er samlet og tilgjengeliggjort i egen database. Innovasjon Norge har beredskapsplaner og gjennomfører jevnlige øvelser. En egen compliancefunksjon bidrar til at

selskapet reduserer risikoen for å pådra seg offentlige sanksjoner, økonomiske tap eller tap av omdømme som følge av eksternt og internt regelverk ikke etterleves. En av oppgavene til compliancefunksjonen er å håndtere varslingssaker. I 2017 ble 15 saker tatt under behandling i samsvar med prosedyren for håndtering av varslingssaker. Flertallet av sakene (60 %) gjaldt påstander om kritikkverdige forhold hos kunder av Innovasjon Norge.

Fortsatt drift

Årsregnskapet er utarbeidet under forutsetning av fortsatt drift. Regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets eiendeler, gjeld og resultat. Det har ikke inntruffet forhold etter regnskapsårets utgang som er av betydning ved bedømmelsen av selskapet og som ikke fremkommer av årsregnskapet med tilhørende noter.

Arbeidsmiljø

Innovasjon Norge er en IA-virksomhet (inkluderende arbeidsliv) og er tilknyttet bedriftshelsetjeneste både ved hovedkontoret og ved distriktskontorene. For kontorene i utlandet er det etablert regionale verneombud, samt samarbeids- og arbeidsmiljøutvalg ved de største kontorene i Norge. Det er etablert et internkontrollsystem for helse, miljø og sikkerhet som en integrert del av den totale kvalitetssikringen i organisasjonen. Det er etablert rutiner for varsling.

Sykefraværet for 2017 var på 2,92 %, mot 3,6 % i 2016. Til sammenligning var sykefraværet i offentlig administrasjon og forsvar, og trygdeordninger underlagt offentlig forvaltning 6,4 %. Det har ikke vært rapportert om skader i 2017.

Innovasjon Norge vurderes som en attraktiv arbeidsplass, både av egne medarbeidere og potensielle jobbsøkere. Selskapet ble i 2017 kåret til Norges mest attraktive arbeidsgiver blant økonomiutdannede i en survey gjennomført av Universum.

Ansatt turnover i 2017 er på totalt 9,6 % (inkludert vikarer, ansatte på engasjement og pensjonister). Ser vi på turnover av kun fast ansatte (eks. pensjonerte medarbeidere) er dette tallet 6,8 %. 52 nye medarbeidere er rekruttert eksternt, mens selskapet har gjennomført 34 interne rekrutteringer (intern mobilitet).

Medarbeiderundersøkelsen er utsatt til våren 2018 som følge av pågående anbudsprosess.

Likestilling og mangfold

Likestilling og mangfold er implementert i selskapets rutiner og retningslinjer. Bevissthet rundt dette skal inngå som en naturlig del i måten selskapet jobber på.

Styret består av 11 medlemmer, hvorav seks kvinner og fem menn. I 2017 er andelen kvinner i toppledergruppen seks av elleve (54 %).

Kvinneandelen i Innovasjon Norge var 55 % ved utgangen av 2017. Kvinneandelen av de nyansatte i løpet av 2017 var på nærmere 60 %.

Stillingskategori	2017	2016
Direktør	52 %	44 %
Advokat	50 %	43 %
Avdelingsleder	49 %	47 %
Spesialrådgiver	36 %	32 %
Seniorrådgiver	50 %	48 %
Rådgiver	79 %	78 %
Konsulent	83 %	81 %

Lønnsforholdet mellom kvinner og menn

Stillingsnivå	Forskjell i gjennomsnittlig grunnlønn (kvinner/menn)	
	2017	2016
Direktør	-2,44 %	1,10 %
Avdelingsleder	-3,81 %	-1,40 %
Spesialrådgiver	-3,73 %	-4,40 %
Seniorrådgiver	-2,75 %	-2,80 %
Rådgiver	-2,83 %	-4,10 %
Konsulent	ikke tilgjengelig*	-4,40 %

*Færre enn 4 ansatte i utvalget

Tabellen viser forskjellen mellom kvinners snittlønn som andel av menns snittlønn. Resultatet her tilsier at kvinners gjennomsnittslønn ligger noe under menns gjennomsnittslønn i stillinger på samme nivå.

I Innovasjon Norge har man en aktiv og bevisst holdning til likelønn ifm nyansettelser og intern mobilitet, som er et viktig verktøy gitt virksomhetens grad av mobilitet. Generelt er vi bevisst forskjellene i lønn på det enkelte stillingsnivå, og jobber aktivt med å sikre prinsippet om likelønn.

Av 697 ansatte per 31.12.2017 arbeider 29 deltid. Av disse er 66 % kvinner.

Selskapet følger retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper.

Innovasjon Norge har en mangfoldserklæring i alle stillingsutlysninger som vektlegger at rekrutteringen skal sikre et mangfold med hensyn til kjønn, alder og kulturell bakgrunn. Innovasjon Norge har en generell tilrettelegging for dette mangfoldet.

Fokus på mangfold er fortsatt prioritert i Innovasjon Norges HR-strategi for perioden 2017-2020. Vi har et definert mål om å ha minst 10 % mangfold (kulturell bakgrunn) i selskapets nyansettelser i Norge.

Det rapporteres årlig til Integrerings- og mangfoldsdirektoratet om status på rekruttering og ansettelser av nye medarbeidere med innvandrerbakgrunn.

Intern omstilling og organisering

Innovasjon Norges omstillingsreise (INChange) startet i 2014. Med ny regjering, ny styreleder, ny administrerende direktør og et betydelig kutt i selskapets budsjetter 2015, igangsatte selskapet en omstillingsprosess som innebar å sette ny retning for å tydeliggjøre og effektivisere selskapets tjenester, formål og relevans for et Norge i omstilling

Ved utgangen 2017 har Innovasjon Norge gjennomført første fase (2014-2017) av sin omstillingsreise. I disse årene har vi arbeidet med forbedringer knyttet til arbeidsprosesser, organisering og nye digitale flater. Endringsprosessene bygger på et solid kunnskapsgrunnlag av analyser som viser hva våre kunder er opptatt av, hva våre eiere ønsker seg og hvordan vi kan forenkle og effektivisere hverdagen til våre medarbeidere.

Når er tiden kommet for å ta en felles pust i bakken, samle trådene og oppsummere erfaringer og

evalueringer før vi går inn i implementering av fase to. Det er derfor gjennomført interne evalueringer knyttet til flere av de igangsatte tiltakene fra fase en, og erfaringer og ny innsikt skal tas inn i det videre arbeidet. Dette gjøres i tett samarbeid med de tillitsvalgte, nøkkelpersoner i INChange prosjektene og alle mellomlederne i selskapet. I 2018 skal vi rette blikket fremover i fase 2 av omstillingsreisen (2018 - 2020) og lage en milepælsplan for utvalgte aktiviteter som vil bidra til et ytterligere relevant, målrettet og effektivt Innovasjon Norge fremover.

Styret anser selskapets innsats og resultater med det interne omstillingsarbeid i 2017 som svært tilfredsstillende.

Kompetanse- og lederutvikling

Innovasjon Norge er en organisasjon med kontinuerlig behov for å omstille seg for å holde seg relevante for våre kunder og norsk næringsliv. Dette gjøres i stor grad ved å øke-/endre kompetanseutviklingen hos våre ansatte slik at de forblir relevante for nye jobber og endringer i kompetansebehov, samt sørge for at vi får et jevnt tilsig av nødvendig kompetanse utenfra.

Innovasjon Norge er en kunnskapsorganisasjon hvor evnen til å levere relevante og gode tjenester hviler på vår evne til å koble de riktige menneskene, utvikle deres kompetanse og tilrettelegge for en digital og fleksibel arbeidshverdag. I 2017 ble det utviklet en kompetansestrategi og digital læringsplattform for kompetanseutvikling i Innovasjon Norge.

I september 2017 ble overordnet kompetansestrategi lagt frem for alle medarbeidere i Innovasjon Norge.

Innovasjon Norge er en distribuert organisasjon. Samarbeid og kjennskap på tvers av kontorer er derfor en viktig del av vår kompetanse. On the job training er Innovasjon Norges effektive måte å utvikle denne kompetansen på. Det legges til rette for samhandling i prosjekter, innen fagområder, samt deling og erfaringsutveksling. Innføring av felles delingsplattform gjør det mulig å utnytte ny teknologi i kompetanseutviklingen gjennom etablering av interessegrupper og digitale prosjekter. Intern hospiteringsordning har også vært gjennomført i 2017. Ordningen er en verdifull og effektiv måte for kompetanseoverføring og samarbeid på tvers av Innovasjon Norges kontor. Ordningen vil bli videreført i 2018.

Lederutvikling har høy prioritet i Innovasjon Norge. Etter to år med systematisk fokus ser vi effekten av dette arbeidet. Innovasjon Norge bruker et bredt spekter av metodikk og innhold, og lederne gir selv tilbakemelding på at dette virker. Det er utviklet en egen modell for lederutvikling og etablert egne HR ressurser som har som sin hovedoppgave å drive frem vår satsing på lederutvikling.

Alle ledere i Innovasjon Norge inngår i en mentorgruppe med 4-5 andre ledere i organisasjonen. Dette er en trygg arena for å støtte og utfordre hverandre, og en viktig arena for å fremme samarbeid mellom hovedkontor, distriktskontor og utekontor.

Ytre miljø

Virksomheten har ikke bidratt til forurensning av det ytre miljø utover det som er naturlig for denne type virksomhet. Hovedkontoret og distriktskontorene er sertifisert som «Miljøfyrtårn».

Redegjørelse om samfunnsansvar

Innovasjon Norge skal arbeide for å styrke arbeidet med bedrifters samfunnsansvar og forebygging av korrupsjon, både internt i selskapet og hos selskapets kunder.

Innovasjon Norges Bærekraftstrategi (2016-2020) setter rammene for alt arbeid i Innovasjon Norge, og legger FNs bærekraftsmål, prinsippene til FNs Global Compact, OECDs retningslinjer for flernasjonale selskaper og FNs veiledende prinsipper for næringsliv og menneskerettigheter til grunn for arbeidet med strategien og implementeringen. Kravene vi stiller til kunder og samarbeidspartnere er omtalt i dokumentet «God forretningsskikk – Innovasjon Norges forventninger til kunder og samarbeidspartnere», som baserer seg på de samme retningslinjene og prinsippene - alle anerkjente standarder på samfunnsansvarsområdet.

Innovasjon Norges forventninger og krav til egne ansatte, tillitsvalgte og konsulenter som utfører tjeneste for selskapet er beskrevet i selskapets «Etiske Retningslinjer og antikorrupsjonspolicy». De etiske retningslinjene inneholder også et eget kapittel om forretningsetikk der det understrekes at

etikk og samfunnsansvar skal være en del av vurderingskriteriene ved bruk av tjenester, for valg av samarbeidspartnere og leverandører. Innovasjon Norges samfunnsansvarsarbeid og etiske rammeverk er også et eget punkt i selskapets prosedyre for «onboarding» av nyansatte.

Samfunnsansvar er en integrert del av Innovasjon Norges tjenester, og det er et krav at alle som mottar tjenester fra Innovasjon Norge ivaretar god forretningsskikk i tråd med globalt anerkjente retningslinjer. Dette innebærer også at kunder og samarbeidspartnere demonstrerer vilje og evne til forbedringer i tråd med relevante prinsipper og retningslinjer og beste praksis for sin sektor. Bestemmelser om dette er også inntatt i Innovasjon Norges standardvilkår.

En egen «Veileder for helhetlig vurdering av bærekraft i finansieringssaker» er tilgjengelig for selskapets kunde- og finansieringsrådgivere. I Innovasjon Norges kompetansetjenester leveres det i enkelte av programmene en egen modul på samfunnsansvar, særlig tilpasset bedrifter som satser internasjonalt.

For rådgivnings- og kompetansetjenester som leveres av Innovasjon Norge er prinsippene om god forretningsskikk fulgt opp blant annet i klyngeprosjekter der spesifikke spørsmål om bærekraft, samt spørsmål om hvorvidt bedriften rapporterer i henhold til ulike rammeverk for samfunnsansvar er tatt inn i nullpunkt- og følgeanalysen.

Innovasjon Norge forvalter flere oppdrag som bistår bedrifter inn i krevende markeder. I 2017 har god forretningsskikk, med hovedvekt på forståelsen av de krav og forventninger som stilles knyttet til å ha en ansvarlig tilnærming for å unngå å medvirke til brudd på menneskerettigheter, bidra til skade

på miljøet, bidra til korrupsjon, eller bidra til skade for forbrukere og samfunnet, vært på agendaen i flere seminarer og møteplasser innenfor rammen av Innovasjon Norges oppdrag. Deltakere har vært både norske og utenlandske selskaper, virkemiddelaktører og myndighetsrepresentanter.

Selskapet har i 2017 videreført obligatorisk antikorrupsjonsopplæring for alle ansatte. Formålet med opplæringen er å sikre at alle som utfører arbeid eller tjeneste for Innovasjon Norge ikke bare kjenner til gjeldende rettslig rammeverk, men også er trent jevnlig i å identifisere og håndtere situasjoner som kan oppstå. Det er et mål å gjennomføre dilemmatrening for alle ansatte to ganger i året.

Korrupsjonsrisiko har en sentral plass i selskapets etiske retningslinjer og er ytterligere utdypet i egen antikorrupsjonspolicy. Innovasjon Norge har også utdypende retningslinjer omkring habilitet, adgangen til å inneha tillitsverv og bierverv, samt regler for eierskap og handel med verdipapirer.

Innovasjon Norge har etablert en egen Compliance-funksjon som en uavhengig kontrollfunksjon i selskapets internkontrollsystem. Denne overvåker og rapporterer jevnlig selskapets eksponering for manglende compliance. Det gjennomføres årlige kartleggingsaktiviteter for å identifisere hvilke tjenester og selskapsprosesser som er utsatt og hvilke tiltak som bør iverksettes for å redusere risikoen.

I november 2017 lanserte Innovasjon Norge en elektronisk varslingskanal som også er tilgjengelig for eksterne. Varslingskanalen – som er tilgjengelig både på intranettsidene og Innovasjon Norges hjemmeside – gjør det mulig for selskapet å kommunisere med anonyme varslere uten at anonymiteten går tapt.

Innovasjon Norge har siden 2016 hatt konsesjon fra Datatilsynet til å gjennomføre Integrity Due Dilligence på kunder og leverandører. Det er utarbeidet en egen prosedyre som speiler hovedvilkårene i konsesjonen.

EUs forordning for personvern (General Data Protection Regulation – «GDPR») trer i kraft 25. mai 2018. Innovasjon Norge jobber målrettet for at virksomhetens styrende dokumentasjon og systemer skal være i samsvar med det nye regelverket.

Som et ledd i arbeidet med å forankre samfunnsansvarsarbeidet i hele Innovasjon Norge er det etablert et eget kompetanseteam med ressurspersoner på tvers av kontorene. Disse skal støtte våre medarbeidere og gjennomføre opplæringstiltak for å øke bevisstheten i selskapet på samfunnsansvar generelt.

Resultatdisponering

Regnskapet for 2017 viser et overskudd på 301 millioner kroner. For ytterligere detaljer rundt utbytteregeles vises det til note 37. Styrets forslag til disponering av overskuddet er som følger:

Avsatt utbytte til eier Nærings- og fiskeridepartementet fra: Lavrisikordningen	kr	245 990 695
Overføres til eier Nærings- og fiskeridepartementet fra: Innovasjonslån og garantier	kr	24 882 017
Overføres til eiere, fylkeskommunene, fra: Risikolån og garantier	kr	15 743 308
Fordelt på:		
Møre og Romsdal fylkeskommune	kr	3 105 600
Troms fylkeskommune	kr	2 644 617
Trøndelag fylkeskommune	kr	2 188 082
Finnmark fylkeskommune	kr	1 562 077
Nordland fylkeskommune	kr	1 528 185
Sogn og Fjordane fylkeskommune	kr	1 437 010
Hedmark fylkeskommune	kr	1 023 046
Hordaland fylkeskommune	kr	741 371
Telemark fylkeskommune	kr	630 737
Oppland fylkeskommune	kr	506 270
Aust - Agder fylkeskommune	kr	170 104
Buskerud fylkeskommune	kr	132 402
Vest - Agder fylkeskommune	kr	67 912
Østfold fylkeskommune	kr	5 895
		15 743 308
Overført fra opptjent kapital:		
Investeringsfondet for Nordvest-Russland	kr	2 503 379
Investeringsfondet for Øst-Europa	kr	7 040 962
		9 544 341
Avsatt til opptjent egenkapital:		
Lavrisikordningen	kr	23 428 911
Tjenesteleveranser og tilskuddsforvaltning	kr	-
Sum totalt		300 500 590

Utsiktene for 2018

Regjeringen har fremlagt sin nye Jeløya plattform og er tydelig på at Norge fremdeles er i omstilling. Første utfordring å «omstille norsk økonomi for å skape vekst, nye arbeidsplasser og sikre flere ben å stå på».

Satsingen på næringsrettet forskning, innovasjon og gründerskap er tydelig, og ambisjonen om at Norge skal bli blant de ledende landene i Europa når det gjelder innovasjon, er klart uttrykt. Gründerskap, entreprenørskapskultur og tilgang til kapital trekkes frem som sentrale elementer for å bygge nye bedrifter og arbeidsplasser.

Innovasjon Norge er klar til å bidra sterkt og tydelig på regjeringens ambisjoner. Selskapets strategi for 2016-2020 angir retning og prioriteringer for selskapet frem mot 2020 i en tid der Norge står overfor store omstillinger. Selskapet er, og vil være, en relevant, kompetent og nyttig partner for regioner, bedrifter og gründere som vil skape fremtidens bærekraftige arbeidsplasser og bedrifter. Innovasjon Norge skal i 2018 bidra til «et Norge i omstilling» gjennom å styrke tilgangen på risikokapital, bidra til økt eksport av bærekraftige løsninger og gi innovasjonspolitiske råd som setter spor. Dette skal nås gjennom innsats for flere gode gründere, flere vekstkraftige bedrifter og flere innovative næringsmiljøer.